1

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Europos LIETUVIS

JAUNIMO METAI. Nr. 20(912) Londonas, 1966 metų gegužės mėn. 17 d. XX metai

DARBAS IR POILSIS

Žmogus nėra mašina. Keletą dienų padirbęs, jis reikalingas poilsio. Nuo žilos senovės yra priimta šešias dienas dirbti, o septintą švęsti. Visų tikėjimų žmonės tos tvarkos laikosi, tik ne visi tą pačią dieną švenčia. Krikščionys sekmadieniais, žydai šeštadieniais, mahometonai penktadieniais ilsisi ir meldžiasi.

Komunistai atmeta tikėjimą ir viską, kas su juo susiję. Dėl to jie buvo užsimanę ir savaitę savaip pertvarkyti. Jie bandė versti žmones daugiau, negu vadinamaisiais buržuaziniais laikais, plušėti: devynias dienas dirbti ir tik dešimtą ilsėtis. Kai ta tvarka neprigijo, įmonėms ar įvairioms žmonių grupėms buvo nustatyta vis kita poilsio diena: vieni buvo atleisti nuo darbo pirmadieniais, kiti antradieniais ir t.t. Bet kai ir ta tvarka pasirodė netinkama, grįžta prie sekmadieninio poilsio. Matyt, yra kas nors žmogaus prigimtyje, kad jis turi gyventi tokiu ritmu, jog šešias dienas dirba, o septintą ilsisi. Gyvenimas dabar, palyginus su praeitimi, iš pagrindų pasikeitęs. Kitaip žmonės valgo ir rengiasi, kitaip dirba ir ilsisi, negu anksčiau. Tačiau septynių dienų savaitė yra tvirtai iki šiol išsilaikiusi.

Kai visas žmogaus gyvenimas buvo giliai persunktas tikėjimo, šešias dienas žmonės dirbo, o septintą ilsėjosi ir meldėsi. Ir dabar krikščionių sekmadieniai yra skirti poilsiui ir maldai. Kiekvienas tikintysis suranda tą dieną daugiau ar mažiau laiko pasimelsti. Laisvųjų valstybių įstatymai taip tvarko sekmadienius, jog tikintiesiems netrukdo, bet palengvina atlikti savo religines pareigas. Tik komunistų valdomose šalyse daroma viskas, kad būtų pasunkintas žmonėms bažnyčios lankymas. Vaikai ir jaunuoliai įtraukiami į pionierių ir komsomolo organizacijas, kurių nariai turi pasižadėti nelankyti bažnyčios ir nesimelsti. Pionieriaus, komsomolco ar partiečio dalyvavimas religinėse apeigose aiškinamas kaip laužymas duotojo įžodžio, kuris dažnai išgaunamas tiesioginiu spaudimu ar aplinkybėms verčiant. Sekmadieniais pamaldų metu rengiamos įvairios pramogos, kad tik būtų atitraukta nuo bažnyčios lankymo. O susirinkusiems į Dievo namus trukdoma melstis. Taip atsitiko per praeitas ortodoksų Kalėdas Maskvoje, taip neretai komunistai elgiasi ir okupuotoje Lietuvoje.

Negana to, jog kliudoma melstis. Dažnai ir ilsėtis neleidžiama. Vasarą ir rudenį kaimiečiai ir miestų gyventojai nuolat varomi nuimti derliaus. Atsiranda ir kitokių neatidėliojamų darbų, kuriuos verčiama atlikti sekmadieniais, ir dar veltui. Tuo tarpu laisvajame pasaulyje, jei kuriuos nors būtinus darbus tenka dirbti poilsio dienomis, už juos užmokama žymiai brangiau, daugiausia dvigubai.

Vis sunkiau yra spręsti klausimas, kaip tvarkyti laisvą nuo darbo laiką. Anksčiau žmonės jo mažai ir teturėdavo, kadangi daugiau ir sunkiau dirbdavo. Sekmadieniais nueidavo į bažnyčią, o likusią dienos dalį apie namus triūsdavo ir ilsėdavosi. Tik jaunimas visada surasdavo laiko pasilinksminimams ir pramogoms.

Nepriklausomybės laikais šviesesnis jaunimas buvo susitelkęs į gausias pavasarininkų, jaunalietuvių, pusiau karinę šaulių ir kitas organizacijas. Jos sekmadieniais dažnai suruošdavo gegužines, vaidinimus, sporto rungtynes ir kitokias pramogas. Tuo būdu jaunuoliai buvo atitraukiami nuo privačių susibūrimų, kuriuose dažnai būdavo neišsiverčiama be girtavimo, kortavimo, peštynių. Reikia pasakyti, kad tos organizuotos pastangos buvo davusios gražių vaisių. Didelė dalis mūsų jaunimo buvo atsikračiusi nelemtų įpročių ir sveikai bei kultūringai leido laisvą nuo darbo laiką.

Iš sovietinės spaudos sužinome, jog lietuviškojo jaunimo ateitimi besisielojančius žmones šiandien spaudžia dar didesni rūpesčiai, kaip laisvės laikais. Atplėšti nuo religijos ir tėvų įtakos, slaviškųjų ateivių veikiami, daugelis jaunų mūsų tautiečių pasuka į šunkelius. Todėl pagirtinos ir remtinos pastangos organizuoti jaunimą ir subrendusius žmones į saviveiklininkų būrelius, kurie rengia koncertus, vaidinimus, slidininkų iškylas, sporto rungtynes, pasilinksminimus su tautiniais šokiais bei dainomis ir panašias pramogas.

Čia reikėtų pasinaudoti latvių ir ypač estų pavyzdžiu. Mūsų kaimynai stengiasi kiek galėdami neįsileisti į savo tarpą naujųjų atėjūnų, arba „vyresniųjų brolių". Jei jau tenka su jais dirbant drauge šiokiadienius praleisti, tai bent sekmadieniai turėtų būti skirti tarpusaviam lietuvių bendravimui. Sveikas ir kultūringas poilsio dienų praleidimas padės išugdyti mūsų tautą sveiką, veiklią ir pažangią visose gyvenimo srityse.

Augustinas Upėnas

„ROCHDALE OBSERVER" APIE VYSK. P. BRAZIO SUTIKIMĄ

„Rochdale Observer" gegužės 4 d. išsispausdino pirmajame puslapyje fotografiją vysk. P. Brazio su kun. J. Kuzmickiu ir kun. V. Kamaičiu ta proga, kai Vyskupas lankė Rochdale.

Aprašyme pasakojama apie vysk. P. Brazį, kaip Vatikano paskirtąjį vyskupą Europos lietuviams ir taip pat Amerikos, ir nurodoma, kaip ir kieno jis buvo sutiktas.

— Taškente, Sov. Sąjungoje, dėl žemės drebėjimo apie 70.000 žmonių neteko pastogės.

SOVIETINIS NEAPMOKAMAS DARBAS

Pasibaigus karui, Klaipėdos miesto dirbantiesiems teko po darbo valandų valyti griuvėsius. Teko ir mums, mokinukams, padirbėti, bet daugiau stichiškai: nereikėjo atidirbti nustatyto valandų skaičiaus, atžymint tai specialiose knygutėse, kaip suaugusiems.

Už tai dažnokai buvome išvežami į ką tik sukurtus kolchozus į „talką". Vieną sekmadienio rytą mūsų klasė su mokytojais Žitkute ir Ruzgiu buvome susodinti į uostui priklausantį sunkvežimį ir nuvežti į už 16 km esantį kolchozą ir Plikių bažnytkaimį. Dirbome neįpratę, išvargę dvi dienas prie javų kūlimo vieno ūkio kieme ir daržinėje. Atėjus nakčiai, buvo susirūpinta nakvyne, bet pasklido kalbos, jog šiame ūkyje nakvoti pavojinga, apylinkėse esą partizanų. Mus — jaunimą, tai mažai jaudino, bet mokytojai buvo, matyt, ne juokais susirūpinę. Persikėlėme nakvynei į bažnytkaimio vieną daržinę ant šieno. Išmiegojom nekliudomi, ir tik dabar, po daugelio metų, pamąstau, kaip komunistinių kolonialistų mes, eiliniai mokiniai, buvome išstatyti pavojun iš partizanų pusės būti traktuojamais kaip kolonialistų pagalbininkai.

Nesikeičia padėtis ir dešimtmečiams prabėgus: mokiniai siunčiami į kolchozus darbams, išstatomi naujiems pavojams. Taip apie 1960 metus per Klaipėdos miestą nuskambėjo: vienos lietuvių gimnazijos mokiniai, pasiųsti dirbti į vieną kolchozą, buvę sunkiai sužeisti žemėje buvusių sprogmenų, buvo ir žuvusių. Neseniai sovietinia me „Švyturyje" teko skaityti apie mokinę, kuri taip pat viename kolchozų padaryta visam amžiui invalide. Aišku, bandomi kaltinti mokyklų vadovai, bet partijos politrukai, kurie duoda įsakymus išnaudoti vaikų jėgą, nežymiai gelbstint sužlugusiems kolchozams, tie apeinami.

Apie penkiasdešimtuosius metus Kuršių Neringoje dažnai kildavo gaisrai. Tuoj miesto politrukai susodindavo į keltą amatų mokyklos mokinius ir veždavo juos gaisrō gesinti. Tai buvo labai pavojingas dalykas, nes gaisro metu sproginėdavo iš karo Kuršių Nerijoje užsilikę šaudmenys.

Siunčiami darbams į kolchozus ir studentai. Pagal Paurienę („Tarybinis Mokytojas", 1965 balandžio 29 d.) „Vilniaus universiteto 826 studentai praeitą vasarą Kėdainių rajono kolūkiuose atliko darbų už 11969 rublius... pagamino filmą apie studentų stovyklos gyvenimą „Lenino keliu" kolūkyje..."

Taigi, „darbo stovyklos", su sukamais kino filmais, paskaitomis, koncertais atostogų metu. Viskas pagal įsakymą, be atlyginimo, išskyrus maistą. Po dvidešimt metų kolchozinės santvarkos negalima iki šiol apsieiti be moksleivijos, studentijos „darbo stovyklų".

Į „darbo stovyklas" dienai, kelioms dienoms siunčiami ir eiliniai darbininkai, tarnautojai, ypač bulviakasio ir rugiapiūtės metu, ir jie atlyginimo negauna.

Zimaninėje „Tiesoje" sovietinis generolas Safronovas rašė: „Lietuvos kolūkiečiai aprūpina karius žemės ūkio produktais. Tarybinės Armijos kariai ir dabar kasmet padeda žemdirbiams dirbti žemės ūkio darbus, suremontuoti traktorius ir žemės ūkio padargus".

Papildysime konkrečiais faktais, kaip išnaudojama kariniais mundūrais apvilkta darbo jėga be atlyginimo. Dvejus metus tarnaujant Sovietinėje armijoje, teko daugelį kartų dirbti kolchozuose, transportuojant bulves, javus, vaisius, dažnai tiesiog nuo laukų į kareivinių sandėlius. Įdomu buvo stebėti vaizdą, kai apie naujuosius metus atvyko naujokų būriai, o kartu su jais kieme buvo išstatytos kažkokios keistos dėžės-rūkyklos. Pasirodo, tie naujokai nebe naujokai, o tiesiog po pašaukimo į kariuomenę įvilkti karinėn aprangon ir pasiųsti į Kazachstaną 3 mėnesiams derliaus nuimti. Per tą laiką taip aplipo parazitais, utėlėmis, jog vargšų visa apranga buvo garinama kamerose.

Taigi nuo mažo moksleivio iki stipraus kario sovietinė kolchozinė sistema, jau greit bus 50 metų, naudojasi prievartine neapmokama darbo jėga, dangstydama tai visokiais tauriais patriotiniais šūkiais. Iš tikrųjų tai naujos formos, kaip jie išsireiškia, „darbo stovyklos", tik su tam tikromis laisvėmis, be spygliuotų vielų. Žmonės priversti dirbti tik už kolchozinį ėdalą, žadant jų vaikaičiams pateikti komunistinį „rojų".

Ne tik „darbo stovyklose" žmonės praranda nemokamai laiką, bet ir įvairiuose politiniuose užsiėmimuose, paskaitose, susirinkimuose. Jie sovietiniams žmonėms yra privaloma lankyti, arba privalo net pravesti įvairius „visuomeninius įpareigojimus". Visa tai vyksta po darbo valandų, už prasėdėtas ar prabėgiotas valandas pagal politrukų įsakymą niekas neapmoka. Politrukai tikisi, jog, po darbo valandų plepėdami apie „komunizmo statybą", nemokamai nuodys žmonių sąmonę, siekdami rusinimo ir išnaudojimo tikslų. Bet po daugelio metų žmonės taip apsiprato su ta sovietine propaganda, jog pro vieną ausį įeina, pro kitą išeina, arba iš viso nepasiekia smegeninės — žmogus užimtas kitomis mintimis.

Kremliaus statytinis Paleckis zimaninėje „Tiesoje" gyrėsi, jog prieš dešimtį metų jam reikėję į žmones kalbėti 4-5 valandas, kol įtikindavęs, o dabar užtenka ir pusvalandžio. Taip, taip, draugas Palecki, jūsų įtikinėjimai kainuoja žmonėms neapmokamas poilsio valandas.

Be to, ką bereikia tuos žmones įtikinėti. Juk jie tamstoms „pilnai tiki", tai rodo ir „balsavimo" spektakliai su 99,9 procentų balsų už „komunizmą". Tai ko dar įtikinėti?

A. Viluckis

NETIESA KALBAMA

Jei Lietuvoj kas nors galėtų drąsiai kalbėti su komunistų vadu A. Sniečkum, tai pastaruoju laiku kone kas savaitę turėtų progos jį įspėti, kaip itališkos pasakos Pinokį: — Sustok, nesakyk taip, nes išaugs labai ilga nosis (nuo netiesos).

Vilniaus suvažiavime Sniečkus kalbėjo, kad „Gaminiai su Lietuvos įmonių ženklu eksportuojami daugiau kaip į 70 šalių".

Tiesa, kad eksportuojami, bet netiesa, kad su lietuviškais ženklais. Klaipėdos gintaro įmonėje pagaminti segtukai aiškiai pažymėti, net rusiškomis ir raidėmis: „Sdielano v SSSR". Ir Šiaulių dviračių fabriko jaunuoliški dviračiai, tenykščiuose laikraščiuose nors ir vadinami „Ereliukais" ar „Kregždutėmis", užsieniuose pasirodo tik su rusiškais užrašais: „Orlionok" arba „Lastočka". Ir taip toliau.

Neseniai Maskvos Pravdoj Sniečkus rašė, kad Lietuvos kaimas pakeitė savo veidą. Netiesa, ne pats savo veidą pakeitė, o Stalinas Sniečkaus ir kitų rankomis pakeitė jį. Toliau rašė, kad kolchozai ir sovchozai padarė žemdirbio ir gyvulių augintojo darbą lengvesnį ir produktyvesnį. Gal valdančiai klasei, bet ne patiems žemdirbiams lengvesnį ar produktyvesnį.

„Lietuvos kaimo darbo žmogus dabar tampa nauju žmogumi, stambaus kolektyvinio socialistinio ūkio šeimininku"... — Nauju žmogum, tik ne šeimininku, o Maskvoj gyvenančio monopolisto dvarininko skurdžiai atlyginamu kumečiu, didžiai panašiu į senovės baudžiauninką.

„Pokario metais Lietuvos kaimuose buvo pastatyta daugiau kaip 50 tūkstančių gyvenamųjų namų"... O Sniečkaus prižiūrimoj Tiesoj neseniai buvo rašyta, kad žemdirbiai patys pasistatė, o ne jiems pastatė, ir ne 50, o tik 37 tūkstančius, ir ne gyvenamųjų namų, o tik būtų... (Taip rašė Šakių žemės ūkio valdybos viršininkas Dobrovolskis).

Dabar Maskvoj Sniečkus į tokią pačią avantiūrą įsileido jau nebe savo, o Kalinino prieš 20 su viršum metų pasakyta „išvirkščia rankove": „Įeidama (ne įeidama, o pagrobta — E.) į Tarybų Sąjungą Lietuva iš esmės pakeitė ir savo šalies ekonominę padėtį (ne pati pakeitė, o jai pakeitė — E.). Buvusi Vokietijos priedėliu, Lietuva gavo neribotas galimybes... kaip pilnateisis didžiosios sąjungos narys" (gavo neribotas galimybes tapti iki smulkmenų rusų valdoma provincija — E.).

Skaito ir klauso Lietuvoj žmonės tokių kalbų, kiti ir patys jas kartoja, kadangi tokių „tiesų" užnugary stovi čekistų armija.

(Elta)

Septynios DIENOS

BREŽNEVAS RUMUNIJOJE

Sovietinės komunistų partijos pirmasis sekretorius Brežnevas buvo trumpam nuvykęs į Rumuniją.

Sovietologai spėja, kad į tą kelionę leistis jį paskatino Rumunijos komunistų vado Ceausescu kalba. Tas pasakė, kad Rumunija yra nukentėjusi nuo sovietų dominavimo ir dėl to ateityje ruošiasi būti pati sau ponas. 1940 m. Rumunijos komunistai buvę pasiruošę kovoti prieš Hitlerį, bet kominternas už tai kritikavęs juos. Be to, Vienos sutartimi Rumunija buvo priversta atiduoti Vengrijai šiaurės Transilvaniją.

Net partijai prižiūrėti iš svetur buvęs atsiųstas generalinis sekretorius.

Brežnevas nuskubėjęs pasikalbėti su Rumunijos komunistų vadais prieš atvažiuojant Kinijos min. pirm. Čou En-lajui.

KARIUOMENĖ PASIENYJE

Indijos gynybos ministeris pareiškė, kad Kinija jos pasienyje yra sutraukusi apie 150.000 karių.

Esą galimybių, kad Indiją gali pulti iš karto Kinija ir Pakistanas.

PUOLAMI KURDAI

Naujoji Irako vyriausybė buvo pradėjusi tartis su nepriklausomybės reikalaujančiais sukilusiais kurdais.

Bet dabar vyriausybė sutraukė daugiau kariuomenės ir pradėjo pulti kurdus.

JŪRININKŲ STREIKAS

Britanijos jūrininkų profesinė sąjunga paskelbė streiką, kuris gali tęstis ilgesnį laiką.

Jei jis ilgiau tęsis, po kurio laiko krašte pradės trūkti kai kurių daržovių ir vaisių ir jų kainos galės pakilti, o taip pat bus paliestas krašto eksportas.

NENORI BRITANIJOS

Prieš kurį laiką buvo skelbiama, kad Prancūzijos prez. de Gaulle'is pakeitęs nuomonę ir dabar jau nesipriešinsiąs, jei Britanija norės įstoti į Europos Bendrąją Rinką.

Tačiau iš Prancūzijos ekonomijos ir finansų min. Debrės kalbos aiškėja, kad taip nėra. Jeigu ji norėtų įstoti, tai turėtų nutraukti savo specialius ryšius su JAV ir su britų bendruomenės kraštais.

TREČIOJI BOMBA

Kinija išsprogdino trečią savo atominę bombą.

Ji buvusi maža ir vadinamojo „nešvaraus" tipo.

To bandymo radioaktyvieji debesys, kaip metereologai tvirtina, Europą pasieks gegužės 20-23 d.d., bet nebus pavojingi sveikatai.

PUOLAMA OPOZICIJA

Komunistinės Kinijos laikraščiuose jau išspausdinta šimtai straipsnių, kuriuose puolama opozicija. Ta opozicija kaltinama reikalavimu pašalinti Mao Tse-tungą, kuris esąs kaltas už visus nepasisekimus ir nepriteklius.

NERAMUMAI ISPANIJOJE

Po studentų riaušių Barcelonos universiteto 18 profesorių buvo suspenduota. Paskirtas teisėjas išaiškinti, kiek tie profesoriai prisidėjo prie riaušių.

Be to, gegužės 11 d. policija net du kartus išsklaidė apie 100 kunigų, kurie demonstravo protestuodami, kad policijos buvo sumuštas studentas. Kunigai irgi buvo apdaužyti, ir jie dabar reikalauja, kad būtų ekskomunikuoti tie policininkai, kurie juos mušė.

LIETUVA IR CH. DE GAULLE VIZITAS MASKVOJ

Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Taryba, posėdžiavusi Huettenfelde š.m. kovo 30-31 d., aukščiau suminėtu reikalu priėmė šią rezoliuciją:

„Kadangi šių metų birželio mėnesį Prancūzijos prezidentas Ch. de Gaulle ruošiasi vykti į Maskvą tartis su Sovietų S-gos Vyriausybe, PLB Vokietijos krašto Taryba kviečia Lietuvių Bendruomenės apylinkes bei lietuvių draugijas Europoje siųsti birželio mėnesio pradžioj telegramas Prancūzijos prezidentui, prašant jį padaryti žygių Maskvoj, kad būtų pagaliau likviduotas Hitlerio ir Stalino sąmokslas prieš Pabaltijo valstybes ir kad šitaip Lietuvai būtų sugrąžinta nepriklausomybė".

Svarstant šią paduotą rezoliuciją, buvo manyta, kad kiekvienas didesnis lietuvių sambūris Europos miestuose turėtų prezidentui Ch. de Gaulle'iui nusiųsti vis kitokią trumpą telegramą. Pvz., jos galėtų būti panašios: „Neužmirškit Maskvoj, kad dėl Stalino-Hitlerio susitarimo Pabaltijo tautos tebekenčia vergijoj"; „Neišduokit Maskvoj Lietuvos, kuri visada priklausė Europai"; „Prašom nepasirašyti Maskvoj jokio susitarimo, kuriuo būtų įteisintas Lietuvos pavergimas"; „Prašom kovoti Maskvoj, kad būtų panaikintas paskutinis bendras Hitlerio-Stalino nusikaltimas Pabaltijy"; „Ar žmogaus teisių tėvynė Prancūzija prisimena, kad Sovietų Sąjunga kas dien mindžioja žmogaus teises Lietuvoj, Latvijoj, Estijoj?"; „Ar Joannos d'Arc tėvynės prezidentas prisimins Maskvoj, kad dėl Hitlerio-Stalino kaltės Lietuva neturi nei laisvės, nei teisingumo?" Panašias telegramas, suredaguotas prancūziškai arba kuria kita plačiai vartojama Europos kalba, reiktų siųsti prezidentui Ch. de Gaulle'iui šiuo adresu: Champs Elysees, Paris, France. **(ELI)**

PASAULYJE

— Amerikiečių seržantas Reginaldas Bradley buvo dabar apdovanotas medaliu už pasižymėjimą prieš 72 metus kovose su indėnais (dabar jis yra jau 98m. amžiaus).

— Nuvažiavęs į Australiją mokytis, Britanijos karalaitis Čarlis, ekskursuodamas po kraštą, buvo susitikęs su apie 70 m. amžiaus čiabuviu, kuris tvirtina, kad jis esąs paskutinis dar likęs gyvas kanibalas (dabar jis žmogienos jau nevalgąs).

— Italijos senatas įgaliojo prez. Saragatą paskelbti amnestiją, kuri palies apie pusantro milijono daugiausia už smulkius nusikaltimus ir nusižengimus nuteistųjų.

— Italijoje buvo pripažintas nekaltu ir paleistas iš kalėjimo daugiau kaip 20 metų jau atsėdėjęs Spano, kadaise nuteistas už žmogžudystę, o jam nuteisti lemiamas dalykas buvo tas, kad jis, girdi, iš tiesų per valandą galėjęs kalnų taku nueiti 20 kilometrų (dabar 2 magistratai ir 2 karabinieriai bandė eiti tuo pačiu taku, bet jie turėjo eiti dvi su puse valandų).

— „Niekieno žemėje" tarp Vakarų ir Rytų Vokietijos suėjo kaimenė galvijų, jiems bevaikščiojant pradėjo sproginėti minos, galvijai pašėlo, ir kol jie buvo nuvaryti, susprogo apie 20 tų minų.

— Indijos parlamente buvo nurodyta, kad bado labiausiai ištiktose krašto srityse žmonės valgo medžių žievę, lapus ir iš karvių mėšlo renka nesuviršintus grūdus.

— Naessensą, kuris buvo pradėjęs savais vaistais gydyti vėžį, Prancūzijos teismas už akių nuteisė 2 metams kalėti (jis pats JAV vykdąs vėžio tyrinėjimus).

—Kadangi Portsmoutho (Britanija) vyskupo duktė yra anglikonė ir išteka už kataliko, tai tas vedybas aptarė Canterburio arkivyskupas ir popiežius.

— Pasaulinė Sveikatos Organizacija skelbia, kad daugumas Afrikos kraštų gydytoją teturi 20.000 gyventojų (daugumas Europos kraštų turi gydytoją 1.000 gyventojų).

Kiekvienas savo balsu

Atvirą kūrybinės laisvės reikalavimą Lietuvoj pareiškė rašytojas Paulius Širvys, atsakydamas į Literatūros ir Meno žurnalo anketą (1966 m., Nr. 13).

Sako: „Būtų labai neįdomu, jei visos gėlės žydėtų kuria nors viena spalva arba visi imtų galvoti kuria nors viena, visų „nuglostyta" galva".

„Apskritai, kalbant apie poeziją, esu tos nuomonės: tegu būna joje ko įvairesnių gėlių. Bet ne dirbtinių, ne nailoninių. Tegu paukščiai gieda kiekvienas savo balsu".

„Kartais pasitaiko, kai kuluaruose kaltinami redaktoriai: girdi, kam praleidai tą ir tą kūrinį arba straipsnį? Kur tavo „redaktoriška" atsakomybė? Prieš kurį laiką toks ginčas buvo dėl vieno dramaturgo (greičiausia dėl K. Sajos) pasisakymo Lit. ir Meno skiltyse. Draugai, bet ar tai ne tendencija primesti savo nuomonę, savo skonį kitiems? Ar tai ne noras priversti autorių galvoti ne taip, kaip jis nori, o taip, kaip „aš" noriu? Menininkas — ne mažas vaikas, kurį reikia vedžioti už rankovės".

(E)

MIRĖ K. OBOLĖNAS

Gauta žinia, kad JAV mirė žurnalistas Kazys Obolėnas, 1949-1952 m. buvęs „Britanijos Lietuvio" redaktorius.

ROMANAS APIE NUTAUTĖLIUS

Jurgis Gliauda (gimęs 1906 m. rugpiūčio 4 d.), pradėjęs kūrybinį darbą 1945 m., šiemet pateikė septintąjį romaną — „Delfino ženkle“, ir už jį dienraštis „Draugas“ paskyrė jam literatūrinę premiją. Pravartu pažymėti, kad tas pats dienraštis premijavo jau ketvirtąjį šio rašytojo romaną.

Koks šio premijuoto romano turinys?

Čarlis, anksčiau Kazimieru vadintas, veda tautinių atžvilgiu mišrios Prestonų šeimos — amerikiečio tėvo ir lietuvės motinos — dukterį Liną. Ji lietuviškai nebekalba ir, anksčiau studijavusi scenos meną, su aktoriais — negre Hedda ir Fitzgeraldu — ilgą laiką praleidžia interpretuodama ir inscenizuodama Šekspyro dramas.

Kai Lina pradeda laukti kūdikio ir psichologiškai rengiasi motinos misijai, Čarlis jos spintelėje suranda miego piliulių, anksčiau uošvės vartotų, kurios, pasirodo, esančios tolidomido piliulės, taip plačiai išgarsėjusios prieš keletą metų visame pasaulyje, kai jų vartojimo pasėkoje moterys pradėjo gimdyti deformuotus — be kojų, rankų ir kitų kūno dalių — kūdikius. Siaubo apimtas Čarlis apie tai painformuoja uošvius, kurių kiekvienas kitaip reaguoja: motina pataria melstis ir laukti Dievo pagalbos; tėvas renka laikraščių iškarpas, liečiančias „delfininius“ kūdikius, ir atidžiai studijuoja tragiškus ir laimingus atvejus. Nė vienas nieko nesako Linai apie pavojingas piliules, ir ji rami laukia kūdikio.

Čarlis, būdamas tikras, kad jo žmona pagimdys deformuotą „delfiną“, svarsto kūdikio nužudymo galimybes ir tuo tikslu aplanko teisininką ir įvairių sveikatos bei krikščioniškų organizacijų būstines. Turėdamas progos iš teatro salės parvežti „šokoladinio“ grožio aktorę negrę Heddą į jos namus, pasiduoda jausmui ir su ja nusikalsta.

Lina pagaliau išvežama į ligoninę ir po mažos operacijos pagimdo sveiką berniuką. Hedda slapta išvažiuoja į Meksiką aborto ir miršta viena, net ją mylinčio Fitzgeraldo neaplankyta.

Toks šio „Draugo“ premijuoto lietuviško romano turinys. Jo veikėjai — seni ar „jauni“ amerikiečiai, nekalbą lietuviškai ir nieko bendro su lietuviška veikla neturį. Čarlis apie save taip samprotauja:

„Nejaučiau jokios sąžinės balso, kada visiškai pasitraukiau iš lietuvių tarpo. Buvo jau viskas pakyrėję, neįdomu. Pavardė, tik atmetus jos lietuvišką galūnę, atrodė taip tarptautiška, kad joks kipšas nepasakytų mane esant dar ir kokios nors specifinės tautybės. Taip buvo gera šiame krašte — niekas nesiteiravo, pasigavęs pavardės, įvairių panašių kvailybių.

„Nors Ma (mama. J.K.), atrodo, kiek žino mano seną kalbą, aš su ja kalbu tik krašto kalba. Todėl darna atsiekiama, nesistengiant laikytis savitumo, bet asimiliuojantis“ (201 psl.).

Taigi, tokie „lietuviai“ atstovauja savo varganą tėvynę, dėl kurios laisvės, atrodo, susipratusių lietuvių ir aname krašte kai kas daroma. Autoriui, be abejo, nebuvo reikalo duoti romanui lietuviško gyvenimo fono, kai anksčiau minėta Čarlio išpažintimi atplėšė jį nuo lietuviškos visuomenės. Net Čarlio nuotykis su Hedda, laukiant kūdikio ir dargi sužaloto, sutirština ir išryškina taip greit nutautusio lietuvio lepšiškumą ir lėkštumą: jei jau degeneratas, tai ligi kraštutinumo! Ak, gi jis, Čarlis, taip atkakliai svarstęs sužalotos gyvybės panaikinimą, netiesiogiai laimėjo su savo teorija: nors kūdikis gimė sveikas, jo propaguotos priemonės peilis nužudė net dvi gyvybes.

Romano aplanke teigiama, kad šiame romane autorius prisistato „tematikos šviežumu, dabarties problemų pristatymu, modernaus gyvenimo sąlygų ir situacijų atidengimu... visiškai nauju žodžiu ir naujais personažais“, tačiau abejotina, ar šiandien tolidomido piliulės ir jų klaikios pasėkos aktualios: šių laikų žmogus šokuoja tokiais dideliais šuoliais, kad jau imama legalizuoti visai kitokias — nevaisingumo — piliules.

Įdomus J. Gliaudos romano žodynas: torso (11 psl.), rolė (35), mina (37), lempa (40), gruntas (42), motinos stovis (43), ligoniška (121), idolas (179), persona (188), transas (199), orientyras (205) ir kt.

Kalbant apie stilių, savotiško įspūdžio sukelia tokie sakiniai:

„Kas kad jos atvirukai su tais vaizdais, kurie man pakyrėjo, nes pažįstu juos, kol atsimenu save, tai buvo mūsų gyvenimo stilius“ (10 psl.).

„Tėvas stovėjo su išvaizda žmogaus, kuris gyvenime laimėjo“ (14 psl.).

„Gatvelė gulėjo žemai, o mes gyvenome antrame aukšte“ (17 psl.).

„Toks laimių sutapimas, gal ir nevienodai suvokiamų, bet vienkarčiai pajustų, vienkarčiai išgyventų“ (21 psl.).

„Tavyje kūdikis, o aš stoviu šone, kaip paskutinis kvailys“ (21 psl.).

„Tada aš turiu tapti tokia kaip ji... Dvasine būtybe. Kada aš tokia tapsiu, aš galėsiu su juo gyventi“ (57 psl.).

„Prisipažinti savo kaltėje ar paprastame neatsargume buvo vienas dalykas“ (58 psl.).

„Matai, aš norėjau prileisti galimybę...“ (60 psl.).

„Elgiausi taip, sudrumsdamas jos laukimosi grožį“ (72 psl.).

„Tai ne problema, o tik bėda tam, kam toks atsitikimas tenka“(117 psl.).

O gal iš tikrųjų tokia kalba ir stiliumi gali kalbėti Čarlis, atsižadėjęs viso, kas lietuviška, kasdieniniame gyvenime nebekalbąs savo „sena kalba“?!

Įdomi ir J. Gliaudos žmonių charakteristika — pikta, ironiška: moterėlė su šimpanzės veidu“ (130 psl.), „sena teismo žiurkė“ (t.p.), „baltmarškinis suskis“ (133 psl.), „ant jos veido buvo lavono kosmetikos žymės“ (135 psl.)...

Romano intriga stipri, pririšanti skaitytojo dėmesį; veikėjai — ryškūs, individualūs, originalūs; idėja... ironiškas netgi tragedijų traktavimas: Čarlis, žinąs aktorės mirtį, neša raudonų rožių Linai, pridurdamas: „Tegu jos (— geltonos rožės. J.K.) lieka teatrams ir aktoriams, vykusiai suvaidinusiems tragedijas“ (234 psl.).

Gal būt, esama skirtumo tarp „suvaidintų tragedijų“ ir sukurtų.

Jurgis Gliauda, DELFINO ŽENKLE. Premijuotas romanas. Lietuviškos Knygos Klubo leidinys. Chicago, 1966 m., 234 psl. Aplanką piešė Paulius Jurkus. Kaina 2.50 dol.

J. Kukis

SOVIETINĖ SATYRA

Satyros ir humoro menas, iš viso lietuvių literatūroj retokai ryškiau iškilęs į aukštesnį meninį lygį, dabartinės Lietuvos sąlygose yra visiškai sunykęs. Visiškai atvirai tą įvertino rašytojas ir rašytojų sąjungos pareigūnas-patarėjas J. Chlivickas Literatūros ir Meno anketoj balandžio 16 d. Pareiškė: „Mūsų satyra — bedantė, besmegenė, jau gerokai susikompromitavusi skaitytojo akyse, be autoriteto. Humoro jausmo mes taip pat turime labai maža, nes dažnai galvojame, kad... per daug juoktis — nusikaltimas... Didžiausia mūsų satyros liga — smulkios temos, banalybė, bailumas. Be biurokrato (namų valdytojas), sukčiaus (prekybininkas), imperialistinio agento (dipukas), mes daugiau beveik nieko nematome. Koks spalvų vienodumas, koks satyrinio žvilgsnio bukumas! Ir taip iš metų į metus, iš numerio į numerį, nuo knygelės iki knygelės“...

Ta proga rašytojas-patarėjas patvirtina, kad „naujo žmogaus“ auklėjimas vyksta ne pagal planą. Sako: „Man visada atrodė, kad komunizmo statybai ne tiek baisios praeities „bendražmogiškos“ atgyvenos, jei galima taip švelniai išsireikšti, kiek nauji įvairiaspalviai miesčioniškumo daigai, ban dantieji tapti tradicija“. (E)

LIETUVIO GEOLOGO STRAIPSNIAI UŽSIENIO MOKSLO ŽURNALUOSE

Neseniai užsienio mokslo žurnaluose buvo išspausdinti du geologijos srities moksliniai straipsniai šiuo metu tebegyvenančio Australijoje lietuvio geologo K.J. Kemežio, baigusio Sydnėjaus universitetą aukščiausiu garbės laipsniu. Jis yra kilęs iš Kauno, tėvų Kazio ir Marcelinos Kemežių sūnus.

Amerikoje mokslo žurnale „Journal of Paleontology“ išspausdintas jo straipsnis „New Criteria for an order of Brachiopods“, o Anglijoje „Geological Magazine“ didelis straipsnis „Significance of Punctae and Pustules in Brachiopods“.

LIETUVOS STATUTO SUKAKTIS

„Lietuvos Statutui 400 metų“ — tokia antrašte kovo 26 d. Vilniaus Tiesoj paskelbtas straipsnis apie didįjį Lietuvos teisės dokumentą (autorius V. Raudeliūnas).

Iš tikrųjų 400 metų sueįo (kovo 11 d.) nuo Antrojo Lietuvos Statuto patvirtinimo. Pirmoji Lietuvos Statuto redakcija buvo priimta 1529 metais, antroji 1566, o trečioji — 1588 metais. Antrosios redakcijos priėmimo sukaktis panaudota kaip proga apskritai priminti Lietuvos Statuto reikšmę.

Straipsnio autorius kalba apie Lietuvos statutą be šio meto politinės propagandos nuspalvinimo, tad ir pradeda tokiu pareiškimu: „Įstatymų kodifikacija feodalinėje Lietuvoje yra vienas iš reikšmingiausių mūsų praeities kultūros reiškinių ir juridinės minties brandos faktų“. Nurodo, kad Lietuvos Statutas turėjo įtakos visų kaimyninių kraštų teisės išsivystyme: vokiškoj Prūsijoj, Lenkijoj, Maskvoj, Latvijoj, Estijoj ir ypač Ukrainoj. „Netgi prijungus Lietuvą prie Rusijos, Statutas buvo palikęs galioti, ir tik 1840 metų birželio 25 d. caro įsaku jis buvo pakeistas bendrais Rusijos imperijos įstatymais“.

Tas priminimas išryškina skirtumą tarp carų (Kotrinos II, Aleksandro I, Mikalojaus I) ir bolševikų (Stalino) skubėjimo naikinti Lietuvos savaimingumo pėdsakus. Carai savus įstatymus Lietuvai primetė tik po puspenkto dešimtmečio nuo užėmimo, o 1940 metais jau po puspenkto mėnesio įsakas iš Kremliaus primetė Lietuvai RSFSR kodeksus...

Pastebėjęs, kad pačių lietuvių Statutas tyrinėtas palyginti mažai, autorius nurodo, kad šiuo metu toj srity gana veiklūs gudai: 1960 metais Minske esanti išleista Pirmojo Statuto mokslinė kritinė laida (Trečiojo statuto tokia laida buvo išleista Kaune 1938 metais), o dabar, Antrojo Statuto 400 metų sukakties proga, „Minskas ruošia visasąjunginę mokslininkų konferenciją“...

Todėl autorius siūlo, kad „Vilnius gi galėtų šia proga išleisti naujai paruoštą jo (Antrojo Statuto) autentišką tekstą, kurio taip seniai pasigendama mokslinėje literatūroje“. Straipsnyje yra nurodyta, kad Antrojo (sukaktuvinio) statuto yra žinomi tik 24 rankraštiniai egzemplioriai: 5 rusų kalba, 18 — lenkų kalba, vienas — lotynų kalba. Šis lotyniškasis egzempliorius saugomas Vroclavo (buv. Breslau) bibliotekoj, Lenkijoj. Prie straipsnio parodyta vieno puslapio nuotrauka iš to lotyniškojo rankraščio. (Elta)

PASKUTINIS TEISMAS

Po visų jau minėtų ženklų „bus ženklų saulėje, mėnulyje ir žvaigždėse, o žemėje didelio išgąsčio tarp tautų dėl smarkaus jūros ir bangų ūžimo; žmonės džius iš baimės, belaukdami to, kas turi ateiti visam pasauliui, nes dangaus galybės bus pajudintos. Tuomet išvys žmogaus Sūnų, ateinantį debesyse su didele galybe ir didenybe“ (Luko 21, 25-27).

Tuomet bus paskutinis teismas, kada visų akivaizdoje turėsime atsiskaityti už kiekvieną mintį, žodį, veiksmą ar apsileidimą: „Jis tai apšvies paslėptuosius tamsybėse dalykus ir atidengs širdžių sumanymus“ (1 Kor 4,5).

Jei turėsime atsiskaityti už kiekvieną žodį, ką kalbėti apie piktžodžiavimą: „Sakau gi jums, žmonės teismo dieną atsiskaitys iš kiekvieno nenaudingo žodžio, kurį jie kalba, nes iš savo žodžių būsi išteisintas ir iš savo žodžių būsi pasmerktas“ (Mato 12, 36). Šv. Jonas Apreiškime dargi priduria: „Jūra atidavė joje buvusius mirusiuosius, mirtis ir pragaras davė savo mirusius, kurie juose buvo, ir kiekvienas buvo nuteistas pagal jo darbus“ (Apr 20, 13).

Teismo dieną bus pasmerkti tie, kurie apsileido, neatlikdami gerų darbų: „Tuomet jis sakys ir tiems, kurie bus kairėje: Eikite šalin nuo manęs, prakeiktieji, į amžinąją ugnį, kuri sukurta velniui ir jo angelams, nes aš buvau išalkęs, ir jūs manęs nepavalgydinote; buvau ištroškęs, ir jūs manęs nepagirdėte; buvau svečias, ir jūs manęs nepriėmėte; nuogas, ir nepridengėte manęs; ligonis ir kalėjime, ir jūs neaplankėte manęs... Iš tikrųjų, sakau jums, kiek kartų to nepadarėte vienam iš šitų mažiausiųjų, nė man nepadarėte“ (Mato 25,41-45).

JONAS AVYŽIUS

Kaimas kryžkelėje

ROMANAS

(78)

Visas pasienis iki pat laiptų buvo pristatytas maišų su miltais. Lapinas nusigręžė ir nuėjo palei maišus, apsimetęs kažko ieškančiu. Surado. Tai buvo apvalus, delnų nušlifuotas pagaliukas, kuriuo trambuodavo iš rankovės byrančius miltus.

— Matai kaip?! — Lapinas pasmagino rankoje pagaliuką. — Nebėra man vietos žemėje... Meiliai, oi, meiliai kalbi su uošviu, ženteli... Kai slapsteisi nuo miškinių mano sodyboje, negalvojau, kad taip atsidėkosi.

„Štai nuo ko viskas prasidėjo! Iš pradžių baimė, paskui taikstymasis plius meilė, o sumoje — niekšybė... Kelias į visišką nusikaltimą.“

— Atsidėkojau daugiau, negu galvoji. Reikėjo ten tave išgrūsti! Būtum pamatęs vargo ir gal pasidaręs kitu žmogumi. Neperleidome tavęs per skaistyklą, Lapinai, va kur mūsų klaida. Bet čia jau aš vienas kaltas... — Martyno lūpos iškrypo. Valandėlę tylėjo, trindamas drebančiu smiliumi smakrą. Paskui pašoko, įgeltas kažkokios minties, ir įsisiurbė įsiutusiu žvilgsniu į Lapiną. — Nedrįsk man daugiau dėtis geradariu, šunsnuki! Girdi? Aš tau joks žentas! Jei ir vesiu Godą, tu niekuomet nebūsi man uošvis. Goda nemyli, negerbia, nelaiko tavęs tėvu. Supranti? Nelauk, nesitikėk iš tos giminystės nieko gero. Manęs jau neįtrauksi į savo girnas. Nesumalsi! Viskas! Baigta! Nuo šios dienos daugiau nepažįstu tavęs, ir būk malonus nesimaišyti man po kojų. Sutrinsiu! Nesvarbu, kad nebe Stalino laikai... — Martynas, sugniaužęs kumščius, žengė į priekį. Jam atrodė, kad rėkia iš visų jėgų, tačiau iš perdžiūvusios gerklės veržėsi tik duslūs, prikimę šūkčiojimai, kurie vos buvo girdimi pro gargždų malūno bildesį.

Lapinas traukėsi atatupstas. Miltini ūsai styrojo kaip įelektrinti. Akys klaikiai blizgėjo. Ranka su maišikliu perspėjamai kilo aukštyn.

— Martynai, liaukis. Galiu galvą perskelti, — sustenėjo išsigandęs: aiktelėjo ir pritūpė, mat, traukdamasis palindo po ratu ir gavo krumpliaračio spinduliu per pakaušį. — Dievas mato, tikrai tvosiu! Užpultam valia gintis užmuštinai...

Martynas netikėtai nusijuokė. Tartum pats būtų gavęs per viršugalvį ir nuo smūgio atsikvošėjęs.

— Netvosi, Lapinai. Nebent naktį, iš pasalų. Bet ir tai su Šileikos pagalba.

Lapinas priverstinai išsišiepė.

— Matai, kokias kalbas paleido, — pratarė, sudėdamas į šiuos žodžius visą panieką, kiek jos galėjo rasti tuo metu savyje. — O iš kur jos paeina? Gal ne iš paties Šileikos, pasakysi? O kas dabar tas Šileika? — Lapinas prislopino balsą, nors ir taip vos girdėjosi. — Prasigėręs ligonis. Raudoni velniukai jam vaidenasi. Belaja gariačka, kaip rusai sako. Tau jis kalbėjo vienaip, o man gieda kitą giesmę. Aš liežuvių nenešioju. Bet į akis galiu pasakyti: jis sakė, kad tu Pruncės rankomis sumušei Toleikį. Dėl pirmininko kėdės... Kaip manai? Negi ir tuo reikia tikėti?

Martynas nuoširdžiai nusikvatojo.

— Šiandien Šileika ligonis, rytoj bus sveikas. Išgydysime. Yra priemonių. Raudoni velniukai nebesivaidens. Ką tu tada sakysi, jei jis patvirtins tą patį, ką dabar kalbi? Ir dar, Lapinai, — pridūrė Martynas, nesulaukęs atsakymo, nes Lapinas, per giliai užsitraukęs, paspringo dūmais, — aš mačiau tave tą naktį, kai sudegė Gaigalai, o Morta tave sutiko priemenėje. Tu smirdėjai žibalu kaip lempos dagtis...

— To tai jau neįrodysi, geradėjau, ne, — ramiai atsakė Lapinas. — Valia žmogui smirdėti ir kvepėti — žiūrint koks reikalas. Gal aš, pildamas į lempą, apsiliejau? O tu kur mane matei? Ar nutvėrei už rankos? Turi liudininkų? Mane ne tokie ponai klausinėjo, nerado kaltės.

— Nerado kaltės... Kaip ras? Tada galai buvo suslėpti, o dabar išlenda. Kai visus ištrauks į paviršių, suves į vieną tašką, kompasas parodys, kur eiti. Jei rodyklė atsisuks į šiaurę, galėsi susiriesdamas įrodinėti, kad čia pietūs, niekas tavimi nepatikės. Žiūrėk, miltai byra per viršų!

Lapinas šlitinėdamas priėjo prie rankovės, iš pradžių kumščiu, po to pagaliuku sutrambavo maišą ir atsiklaupęs susėmė į sieką ant grindų nubyrėjusius miltus. Plušėjo su atgailaujančiu uolumu, lyg nieko nebūtų svarbiau už kelias miltų saujas, netyčia prabyrėjusias pro maišą. O iš tikrųjų ne vien tas rūpėjo. Kur ten! Išsigandusios akys lindo „už didžiojo rato“, šmižinėjo ant maišų kaip peliukės, pajutusios katiną, o ausys godžiai gaudė kiekvieną įtartiną garsą, kurį prityrusi klausa būtų sugebėjusi pajusti ir šimto girnų užesyje. Pro krumpliaratį jo nematyti, ačiū Dievui. Miega kaip užmuštas. Garbė, tūkstantį kartų garbė tau, Viešpatie!..

— Norint nesunku pražudyti žmogų, — lengviau atsikvėpė. — Rodyklę galima pasukti kaip patinka. Galima, Martynai! Trekšt! ir nebėra žmogaus. Kaip utėlę... Žinome tokius pokštus. Pasitaikydavo...

Martynas metė piktą žvilgsnį į Lapiną. Senis klūpojo prie maišo, atsukęs nugarą. Kažkoks pasigailėtinai mažas, susmukęs. Semiant miltus, judėjo ne tik jo rankos, bet ir ant grindų ištiestos kojos; jis visas judėjo, tartum po savo miltinu kiautu, vadinamu drabužiais, turėtų ne dvi, o šimtą porų paslėptų galūnių, kurios juda be perstojo, tarnaudamos vienam beprasmiškam tikslui — egzistuoti. „Miltuotas krabas... — pagalvojo Martynas. — Šimtakojis...“

Bet kodėl jis toks? Nejaugi žmogus gimdamas gali pasirinkti ką nori: socialinę padėtį, gyvenimo aplinkybes, charakterį? Tikriausiai visa jo energija, tarnaujanti blogiui, naikinimui, tarnautų gėriui, žmonėms, užuot griovusi, kurtų, jeigu jis būtų gimęs, augęs ir formavęsis tam palankiose sąlygose. Nuo tokios minties Martyno širdis atsileido, jam nuoširdžiai pagailo Lapino, ir jis nepajuto, kaip palietė malūnininko petį ir švelniai pasakė:

— Kelkis, Motiejau. Ko su tais miltais...

Lapinas nustebęs žvilgtelėjo per petį. Atsistojo. Supylė susemtus miltus į maišą. Širdis pašėlusiai daužėsi, atgaivinta išganingos vilties.

— Taigi, Martynai. Ko mums pyktis. — Balsas nuolankus, kone maldaujantis. Galva bejėgiškai nusvyrusi ant krūtinės. — Aš ne koks žvėris, galvijas. Sielą turiu...

Martynas atsisėdo ant svarstyklių ir parodė ranka vietą šalia savęs. Kelias akimirkas sėdėjo greta, susiglaudę pečiais. Iš abiejų burnų vertėsi tiršti dūmų kamuoliai, sklaidėsi ore ir, susimaišę su miltų dulkelėmis, plaukė pro atdaras duris, apšviesti linksmų saulės spindulių, kurie virpėjo dulkančioje malūno erdvėje kaip permatoma nailoninė juosta; kiekvieną kartą, kai pralekiantis sparnas uždengdavo saulę, stebuklingas audinys išnykdavo, susiliejęs su vėsia prieblanda, bet netrukus vėl atgydavo, ir tada niūriu malūnininko veidu tarsi nuslinkdavo santūri šypsena.

— Sielą turi. Ir protą, ir širdį. Kaip visi žmonės. Tai kodėl negali būti žmogumi? Daug nereikia: dorai gyventi. Tik dorai! Sunku? Ką gi, tada nors s t e n k i s dorai gyventi, kovok su silpnybėmis, neskriausk žmonių savo naudai. Dar per sunku? Na tai nors laikykis savo Dievo įsakymų, nors nuodėmės bijok, jeigu mūsų įstatymai ne prie dūšios. Juk pragare tau seniai užbroniruotas katilas. O gal, manai, Dievas atleis, jeigu komunistams žalą darysi? Apie tai niekur bažnyčios knygose nėra parašyta.

— Žmogus silpnas, Martynai. — Lapinas sunkiai atsiduso. — Visą gyvenimą kovoja su nuodėmėmis. Suklumpa ir vėl keliasi, suklumpa ir vėl keliasi. Tam Dievas leido šventą išpažintį. Silpnybė nutraukia žmogų į dugną, o per atgailą jis vėl išplaukia kaip skenduolis. Begalinis Viešpaties gailestingumas...

— Tu man katekizmo nedėstyk.

— Nedėstau, ne, Martynai, o išvedžioju, kad geriau mane suprastum. Sakai, stenkis dorai gyventi... Taigi... O kas pasakė, kad nesistengiu? Stengiuosi. Visom keturiom ginuosi nuodėmės. Noriu būti geras žmonai, dukteriai, teisingas žmonėms. Neišeina... Puikybės pilnas esu, nenuolankus, per tai ir žodžio kartais nepasveriu, užgaunu žmogų ar kaip kitaip... O žmogus — ne Dievas — neatleidus. Tu jam pirštų galais per veidą, jis tau kumštimi, tu jam kumštimi, jis spyriu į pilvą. Neišties rankos, nepasakys: įsikibk, aš tau padėsiu išlipti, bet pastums ir pasakys: šalin rankas, galvijau, aš noriu tave paskandinti! — Lapino balsas palaipsniui silpnėjo, darėsi gailesnis, verksmingesnis ir pagaliau, mėšlungiškai triūkčiodamas, visai užduso.

— Nori žmonių pagalbos, o atstumi jų ranką, — atsakė Martynas susierzinęs; jis pajuto vėl grįžtant seną priešiškumą, netgi neapykantą Lapinui, tačiau stengėsi to neparodyti. — Dievui tų atviras, kaip sakaisi, išpažįsti nuodėmes, atgailauji, o žmonėms laikai nugarą atsukęs. Kaipgi taip? Juk ne Dievui, žmonėms padarei skriaudą, tad prieš juos ir turi pulti ant kelių, prašyti atleidimo, atlikti atgailą, kokią jie tau uždės. Ne prie klausyklos, pas niekuo dėtą kunigą eik, o pas Toleikį, Gaigalą. Išpažink jiems viską, kaip pačiam Dievui. Atleis — tavo laimė, ne — teisingai būsi nubaustas. Štai nuo ko reikia pradėti dorą gyvenimą!

Kol Martynas kalbėjo, Lapinas sėdėjo nukoręs ant krūtinės galvą su nužeminta veido išraiška, tartum ką tik būtų priėmęs komuniją, tačiau paminėjus Toleikį su Gaigalu, atšlijo nuo Martyno lyg apsideginęs.

— Kristus už kitų kaltes numirė ant kryžiaus, bet aš ne Dievo sūnus, ne atpirkėjas, Martynai. Nežinau, už ką man tokia garbė?..

Martynas sunkiai atsistojo.

— Vadinasi, nekaltas, Lapinai?

— Kas iš mūsų be nuodėmės, Martynai, kas? Sakau, tie miltai... kartais susigundydavau kokią saujelę, prisipažįstu tau kaip pačiam Dievui... Bet kai atėjo Toleikis — nė dulkelės! Nevaryk senio iš malūno... Prižadu...

(Bus daugiau)

Penkeri metai Klubui

ANGLIJOJ GYVENUSIŲ LIETUVIŲ SOC. KLUBO VEIKLA

Gegužės 1 d. Chicagoje, Jaunimo Centre, įvyko gyvenusių Anglijoj lietuvių soc. klubo visuotinis susirinkimas. Visiems buvo iš anksto pranešta (jei kurie neįsirašę, galėjo būti aplenkti). Susirinkime dalyvavo 50 narių, jų tarpe dalis dar tik norinčių būti nariais.

Pirm. Paliulis atidarė susirinkimą ir pakvietė pirmininkauti A. Pužauską, sekr. Balį Brazdžionį. Priimta pasiūlytoji darbotvarkė, tik su mažu pataisymu, kad gal būtų verta rinkti naują valdybą. Nuo čia ir prasidėjo didelė įtampa, bet, išklausius pirmininko ir kasininko K. Rožansko pranešimus, pasirodė, kad dabartinė ir ankstyvesnė valdyba labai daug padarė, ir visas darbas buvo susirinkimo karštais plojimais priimtas be pataisų. Ką gi klubas nuveikė per 5 metus?

Įsteigti klubą kilo mintis 1960 m. tarp keleto buvusių Anglijos lietuvių. Pirmasis parengimas, įvykęs vyčių salėje, davė 102 dol. pelno. Jį ruošiant darbavosi Matulevičius, Paliulis, K. Rožanskas, S. Kaulėnienė ir kiti. 1961 m. gauta pelno 252 dol., 1962 m. 462 dol., 1963 m. 1.010 dol., 1964 m. 1302 dol., 1965 m. 1308 dol., o su nuošimčiais banke per 5 metus 2437 dol. Išleista: Vasario 16 gim. 215 dol., DBLS 40 dol., Londono Lietuvių šv. Kazimiero bažnyčiai 50 dol. BALFUI 135 dol., Anglijos lietuviams skautams 30 dol., „Dirvai", „EL", „Draugui", „Lituanus" ir kitai spaudai 45 dol., Jaunimo centrui 22 dol., Nottinghamo L. Židiniui 50 dol. Ryšium su A. Kaulėno, St. Lauciaus, Navicko ir kt. mirtim išleista 180 dol. Londono kap. liet. paminklui paskirta 25 dol. Anglijos jaunimui 125 dol. Lietuvių fondui 300 dol. Buvo sušelpti ir ligoniai. Žodžiu, uždirbtasis pinigas niekur nesvaidytas be valdybos narių sutikimo. Taigi iki šiol klubas buvo gerose rankose, ir mums visiems tenka džiaugtis, kad tiek daug padėta, kam reikalinga. Be to, klubas parėmė ir radio programas, organizacijas, ir chorą.

Susirinkime Bal. Brazdžionis pranešė apie atvykstančius Jaun. Kongresan jaunuolius iš Anglijos, kuriuos, jei reikės, ir globos. Jau Kaladauskas pažadėjo priimti du berniukus ar dvi mergaites nakvynei. Jei kas atvažiuojančių neturėtų kur prisiglausti, tai prašom pranešti K. Rožanskui. Paliulionis pasiūlė atvažiuojančią jaunimo grupę pagerbti, tačiau vargu ar bus laiko atvykstantiems tokiame pagerbime dalyvauti, dar nežinant, kiek jie bus užimti kongrese ir stovyklose. Dar buvo paprašyti gyvenę Anglijoj lietuviai ir klubas, kad rinktų medžiagą knygai apie Britanijos lietuvius. Medžiaga prašyta Amerikoj įteikti Bal. Brazdžioniui.

A. Rumša iškėlė reikalą klubo narių skaičių praplėsti. Dėl to kilo kiek ginčų ir net valdybos rinkimai. Visi buvę Anglijoj lietuviai gali būti nariais. Bal. Brazdžionis paruošė klubo įstatus, kurie bus pateikti šių metų gale viešame susirinkime patvirtinti. Įstatuose nusakytos klubo taisyklės, kurias susirinkimas nuspręs priimti ar atmesti.

Klubo valdyba nebuvo išrinkta, nes neatsirado norinčių į ją įeiti. Jos rinkimai atidėti metiniam susirinkimui šių metų pabaigoj ar kitų pradžioj. Gaila, kad to pasėkoj valdybos sekr. A. Pužauskas tuoj po susirinkimo įteikė atsistatydinimo raštą. Jis apkrautas kitais darbais ir nebenori būti valdyboj. Iš viso dar nariais nesantieji kiek pasikarščiavo, bet sutarta, kad naujų narių priėmimas turi būti demokratiškas ir norintieji dirbti klube galį stoti į jį, kreipdamiesi į Paliulį. Iki šiol buvo apsijungę tik 12 steigėjų. Dabar galės būti nariais, kas tik pareikš norą dirbti.

Valdybai pareikšta padėka, ypač K. Rožanskui, kuris buvo ir yra viso klubo darbš čiausias darbų vykdytojas. Tikėkime, kad buvę Anglijos lietuviai ir toliau neišsiskirstys, kaip žydo bitės, palaikys bendrą veiklą ir susiklausys ir parodys norą organizuotai veikti. Tegu lieka vienybė ir gražūs prisiminimai.

Balys Svalia

* * *

ŽINIOS IŠ CHICAGOS

Keletas buvusių Anglijos lietuvių, dabar gyvenančių Chicagoje, per paskutinius 3 mėnesius buvo ištikti įvairių ligų ir negalavimų.

Juzefa Venckienė (Manchester) po ilgesnio negalavimo turėjo atsigulti ligoninėn tirti. Sugrįžusi namo taisosi.

Stefanija Šidlauskienė (Rochdale) ligoninėje turėjo operaciją prie krūtinės. Dabar pasveikusi ir gerai jaučiasi.

Ona Sebastijonienė (Manchester), iš darbovietės nuvežta ligoninėn, turėjo trūkusio apendicito operaciją. Nežiūrint komplikacijų, taisosi. Šiuo metu dar nedirba, bet su katinuku namus saugo.

Aldona Lekienė (Middleton) irgi turėjo atsigulti ligoninėn tirti. Taisosi namuose.

Marcelinas Kilas (Middleton), krisdamas darbovietėje, buvo susižeidęs galvą. Negana to, nuvežtas ligoninėn po kelių dienų pasigedo savo raktų ir pinigų.

Balys Brazdžionis (Bradford) taip pat buvo atsigulęs ligoninėje ant operacinio stalo. Pabuvęs apie savaitę, grįžo į namus. Dar neidamas į savo tiesioginį darbą, šiuo metu padeda žmonai krautuvėje ir pašto agentūroje.

ATSARGIAI SU VAISTAIS

Atradus sulfanilamidus, antibiotikus ir kitus vaistus, palengvėjo daugelio sunkių ligų gydymas. Buvo nugalėti tokie rimti su sirgimai, kaip kraujo užkrėtimas, plaučių uždegimas, tuberkuliozinis meningitas. Tai kant šiuos ir daugelį kitų vaistų, pavyksta pakeisti biocheminius mikrobų organizmų procesus, sulėtinti, nuslopinti jų gyvybinę veiklą.

Tačiau streptocidas ir penicilinas dabar jau nėra tokie efektyvūs, kaip anksčiau. Mat, žalingi mikrobai pradėjo prisitaikyti prie naujųjų vaistų.

Gydytojai, paskirdami sulfanilamidus, antibiotikus ir kitus chemioterapinius preparatus, taiko dideles, vadinamąsias smogiamąsias dozes, kombinuoja priešmikrobines priemones. Vartojant chemioterapines priemones be gydytojo paskyrimo, nežinant taisyklingų dozių, naudojant vaistus po truputį, anksčiau laiko nutraukiant jų vartojimą, medžiagų apykaita bakterijos ląstelėje pasikeičia. Naujose sąlygose, kai vaistų koncentracija kraujuje mažesnė, mikrobas išgyvena. Taip atsiranda patvarios ligų sukėlėjų formos. Naujoji bakterijos savybė įsitvirtina jos palikuonyse.

Daugelio antibakterinių preparatų efektyvumas sumažėjo dėl to, kad jie kartais vartojami be reikalo, šiek tiek sunegalavus. Kai žmogus suserga, pavyzdžiui, plaučių uždegimu, plėvaplėvės uždegimu, tie patys vaistai pasirodo mažai efektyvūs.

Be griežtos gydytojo kontrolės vartojant sulfanilamidus ir antibiotikus, galima susirgti vaistalige. Nuo sulfanilamidų ir antibiotikų kai kada atsiranda išbėrimai, pabrinkimai. Vartojant sulfanilamidus, inkstuose gali susidaryti smėlis ir akmenys. Sintomicinas, sulfanilamidai ir kitokie preparatai kai kada trikdo kraujo darybą. Tetraciklinas neigiamai veikia kepenis.

Antibiotikai, vartojami didelėmis dozėmis arba ilgą laiką be kontrolės, gali pražudyti ne tik žalingąsias, bet ir naudingąsias organizmo bakterijas. O kai jų sumažėja, aktyviai vystosi kai kurie žalingi grybeliai ir mikrobai, atsiranda grybeliniai gleivinių susirgimai — kandidamikozės.

Visiems tiems reiškiniams užkirsti kelią tegali gydytojas, kuris žino galimą pašalinį vaistų veikimą.

Tikrą lietuvišką Vilniuje gamintą krupniką — bonka 43 šil. su pristatymu — ir Trejas devynerias — pokelis 11/6 su pasiuntimu — teikia

Z. JURAS
421, Hackney Road,
London, E.2.
Tel.: SHO 8734

LIETUVA DABAR

St. Rūkienė

LIETUVĖ MOTINA SIBIRE

Ji skubėjo dar su tamsa į tolimą kulistaną kolchozo javų kulti. Buvo žvarbus rytas, nes ir vasarą Sibiro naktys būna gana vėsios, nors dieną temperatūra pasiekia 38 laipsnius Celsijaus. Menkas ir jau labai varganas buvo jos apsirengimas. Storas sijonas pasiūtas iš nukombinuoto kolchozinio maišo. Ir kaip kolchozo administracija besaugotų maišus, vis tiek jie dingsta ir pavirsta sijonais ir vyriškomis kelnėmis. Megzta pakulinė palaidinukė, kuri jos miklių rankų ir lietuviško sugebėjimo dėka, buvo pačios nusimegzta. Viršutinį apdarą atstojo jau gerokai sušinešiojusi fufaika, kuri buvo, gal jau net daugokai, išgražinta įvairių spalvų lopiniais ir lopinėliais. Kojos apautos gana dideliais vyriškais batais, kurių ilgoki aulai buvo žalio brezento, o padai guminiai. Auliniai batai tuo geri, kad juose kojas galima gerai apvynioti autais, kurie jas apsaugo nuo uodų ir moškų. O Sibire šie maži padarėliai yra tikra Dievo bausmė žmonėms ir gyvuliams. Tokie auliniai batai daug kam buvo tik svajonė, nes ne visi juos galėjo įsigyti. Dauguma jau tenkinosi karninėmis vyžomis. Tik bėda, kad ir už jas reikėjo mokėti darbadieniais.

Eina motina darban ir galvoja, kaip šią dieną praleis vieni pasilikę jos berniukai — Algutis ir Mindaugėlis. Jie, vargšeliai, auga „na zavalenkach" — pašalyje ir beveik be jokios priežiūros. Paliko mama jiems kelias išvirtas bulves ir porą turnepsų, kuriuos, grįždama iš darbo, buvo išsirovusi iš raudonojo dvaro laukų. Dabar jau bepigu, nes vasara, labai gražiai žaliuoja platūs laukai ir visokie augalėliai iš derlingų Sibiro dirvų kūpėte kūpa. Tai ne žiemos metas. Iš žaliuojančių augalėlių galima ką nors ir vaikams paruošti.

Šeimininkė nbloga. Gal kartais ir pasigailės brniukų ir įpils dubenėlį sriubos. Vis kaip nors praleis vaikai šią dieną, o rytojus tai tikrai bus geresnis.

Ji tyčia prašėsi į tolimesnį kulistaną kulti, nors šis dar netaip jau tolimas, tik 8 km nuo gyvenamosios vietos. Ten ji sunkiai visą dieną dirbs, bet užtai gaus sriubos ir grūdų pavalgyti. Kolchozininkai pertraukų metu prisemia skardinę „plycą" grūdų, pakepina juos ant ugnies, ir visi darbininkai saujomis semia ir valgo. Skanu ir sotu, nes tikrai gryni grūdai ir be jokių priemaišų. Dažnai jau ir brigadyrius už tą prasimanymą nieko nesako. O kad gautų kviečių išsivirti kaip per Kūčias, tai būtų skanumynas, kad ir be cukraus. Cukraus skonį jau seniai visi pamiršo, nes jau keli metai, kaip niekas jo nematė.

Lucija nutaria vis tiek šiandien kaip nors nučiupti kelias saujas kviečių ir parsinešus namo išvirti juos vaikams. Taip pat ji galvoja nudžiauti kelis turnepsus. Parsineš juos, nuvalys, sudės į puodą ir paprašys šeimininkę gerai iššutinti. Tai pavalgys sūneliai sočiai ir skaniai!

Sunkiai ji dirbo pernai visus metus, bet nieko neuždirbo. Metams pasibaigus, kontora suvedė visas sąskaitas, tai liko dar skolinga kolchozui, nes buvo gavusi kelis kartus po keletą kg miltų. Gauta vaikams keli kg kruopų. Juk sovietų valdžia rūpinasi visais žmonėmis ir nieko neskriaudžia. Tik visa bėda, kad ta boba labai rysni ir tiek daug suvalgė iš bendro katilo sriubos, o kartais ir duonos gabalėlį gaudavo, kad, viską atskaičius, į rankas ji nieko negavo už tokius ilgus ir labai sunkius darbo metus. Ne jai vienai su tais uždarbiais taip buvo, bet visiems tremtiniams.

Gyventi reikėjo. Todėl visų mintys buvo sukoncentruotos į vieną tikslą, kad tik kaip nors gyvybę išlaikyti. Nereikėjo nei filosofuoti, nei politikuoti, nes vien tik apie duoną buvo galvojama. Gauni iš vakaro sekančios dienos 200 gramų duonos davinį ir negali jo pasilikti rytdienai. Jei tuojau nesuvalgysi, tai, užmigus kulistane ant narų, vis tiek kas nors pavogs ir sutašys. Suvalgai tuojau ir tada jau ramiai gali miegoti.

Jau temsta. Motina pavargusi ruošiasi namo. Nusitaikiusi, rodos, ir niekam nematant, įsipylė į kišenes kelias saujas kviečių. Namie jos laukia du alkani berniukai. Būtinai reikia jiems lauktuvių parnešti. Sunkiai mainosi Lucijos kojos po sunkių dienos darbų, bet ji skuba pas sūnelius. Kad tik greičiau tą savo pašalį pasiektų! Reikės dar kviečius išvirti, truputį ir pailsėti reikia, nes ryt vėl sunki darbo diena ateina, ir pasigailėjimo iš niekur nesulauksi.

Staiga išgirsta arklio prunkštimą ir kanopų bildesį. Atlekia raitas brigadyrius, iškrato, suranda kišenėse kviečius, nusivaro kolchozo kontoron, surašo aktą ir vargšę motiną atiduoda tarybiniam teismui. Ji nieko daugiau nenorėjo, tik parnešti savo alkaniems našlaičiams kelis grūdelius kviečių. Teismas už vagystę priteisė penkerius metus kalėjimo, o vaikus, pasiliekančius be motinos, nutarė atiduoti į Bakčiaro vaikų namus.

Vėl nauji vargai. Labai sunku motinai atsiskirti su vaikais. Verkia ji kruvinomis ašaromis, klykia ir Algiukas su Mindaugėliu: „Mama, mamyte, nepalik mūsų vienų!" Bet motiną nuo vaikų atplėšia ir, gal būt, amžinai.

Lucija buvo vargo vaikas. Pažino ji našlaitės dalią, nes ir ją svetimieji išaugino. Nenoriai ji šnekėdavo apie savo vaikystę, bet dažnai niūniuodavo vieną dainelę:

„Šiokiam tokiam patvorėly
Augo maža našlaitėlė.
Nieks nematė, nieks nežino,
Kas našlaitę išaugino.
Tiktai žvarbūs šiaurės vėjai
Vargdienėlę glamonėjo..."

Sėdi motina kalėjime ir dirba sunkius darbus. Jai čia geriau, nes kasdien gauna valgyti ir vagiliauti nereikia. Kad ir blogas maistas, bet vis tiek kalėjime geriau. Priprato. Juk prie visko galima priprasti. Žmogus ne kiaulė, kurį jovalą knaisioja ir neėda, o vergai Sibire viską suėda.

Sūnelių ilgesys motiną nuolat kankina ir dažnai ašarą išspaudžia. Taip ir girdėti paskutinis vaikų klyksmas, kuris neduoda jai ramybės.

Niekaip negali pamiršti labai jau neteisingo teismo sprendimo: penkeri metai už saują kviečių, kuriuos nešė motina alkaniems vaikams.

Po trejų metų Luciją amnestavo ir paleido iš kalėjimo. Grįžusi Mindaugėlį rado jau mirusį, nors ir vaikų namuose gyveno, o Algiuką — visai paliegusį, kuris vėliau taip pat mirė.

Tai tokia buvo ištremtųjų lietuvių motinų dalia.

Leonas Venckus

Daktaro rankose

(LIGONIO UŽRAŠAI)

Laukiu. Kenčiu ir laukiu. Jau daugiau kaip mėnuo guliu lovoje, negalėdamas laisviau pajudėti. Nei galvos pakelti, nei sprando pasukti negaliu. Vos tik pamėginu, baisūs skausmai pereina per nugarą, strėnas ir kairę koją, ir tik labai pamažu tas skausmas po tokio judesio mažėja. Kai ilgiau paguliu nejudėdamas, skausmas pakenčiamas, ir beveik pamirštu, kad aš ligonis. Bet kai tik pasijudinu, tuojau mano užsimiršimas baudžiamas kankinančiu skausmu.

Per dienų dienas ir naktis taip gulint, darosi baisiai nuobodu. Žmona, išeidama iš ryto į darbą, palieka man, kas reikalinga, arti lovos, kad ant nugaros gulėdamas galėčiau pasiekti. Kai akys pavargsta beskaitant ir rankos nusmilksta, belaikant knygą, ištisas valandas guliu svajonėse ir snaudulyje paskendęs. Todėl naktį miego nebenoriu. Baisiai ilga atrodo naktis, kai visur tamsu ir tylu. Kai miegantieji sapnų keliais nukeliauja į pasąmonės labirintus, budintieji tokiomis tyliomis nakties valandomis audžia svajones ir gyvena praeities prisiminimais. Prisimenu daug seniai pamirštų įvykių iš savo jaunystės, atmintin grįžta daugelio vietovių vaizdai ir žmonių vardai, net jų kalbos balsai. Jau iš pat savo vaikystės dienų kartais mėgstu būti vienas ir pasvajoti, todėl ir tokiomis naktimis, kai užeina svajinga nuotaika, nesijaučiu per daug nuskriaustas ligos: juk jeigu nesirgtum, kada žmogus turėtum laiko rimčiau pasvajoti?

LIGOS EIGA

Buvau kartais girdėjęs apie vadinamąjį „slipped disk", apie išslydusią vertebros diską-kremzlelę nugarkaulyje. Tačiau niekuomet negalvojau, kad ir man kada nors teks nuo jos kentėti. O dabar vargstu jau seniai. Pirmą kartą šis negalavimas man pasireiškė prieš 3 metus, ir tuomet išgulėjau ligoninėje apie 3 savaites. Praėjo viskas, rodos, be jokio gydymo, tik lovoje pagulėjus. Tačiau po metų vėl tie patys reiškiniai pasikartojo, kai krautuvėje dirbdamas, baldus nešiodamas susisukau nugarą. Šį kartą ligoninėje mane jau mėgino gydyti sąnarių ištempimu: po matracu pakišo lentą, atėmė pagalves, pakėlė lovos kojų galą keliais inčais aukštyn, tad galva buvo žemiau už kojas, ir už kojų prikabino po 7 svarus geležinius švarsčius. Ir šitaip gulėk aukštienelkas nejudėdamas.

Kai šitaip pagulėjau apie mėnesį, skausmai vos bebuvo jaučiami. Mane paleido į namus, bet daktaras liepė nugarai sutvirtinti nešioti platų diržą.

Tur būt, per anksti grįžau tarnybon, nes, tik dvi savaites padirbus, vėl mane suima skausmai, tik šį kartą jau žymiai stipresni, kartais tiesiog, atrodo, nepakeliami. Šį kartą patenku į žydų statytą ir administruojamą ligoninę. Gydytojai visi iki vieno tik išrinktosios tautos nariai, bet slaugomasis personalas daugiausia airių kilmės ir katalikai.

ŽYDŲ LIGONINĖJE

Priėmimo procedūra ir čia panaši, kaip ir visose Anglijos ligoninėse. Po begalybės tikrinimų ir kelių Roentgeno peršvietimų (arba X-Rays) patenku į ortopedinę palatą. Ir čia mane gydys panašiai, kaip paskutinį kartą. Paguldo ant nugaros, pakelia kojos galą ir „pakinko" svarsčiais. Tą pačią dieną, kaip naujai atvykusiam pacientui, man atneša šios ligoninės tvarkos taisykles, žinotinas visiems ligoniams, o atskirame voke kortelė, kurioj išpaišyta raudona rožė ir pasveikinimas, kuris lietuviškai skambėtų taip:

KOL JŪS MŪSŲ SVEČIAS

Brangus Drauge,

Mūsų nuoširdi viltis yra, kad labai artimoje ateityje galėsite grįžti į savo namus, naudodamasis gera sveikata.

Mes norime užtikrinti, kad šį laimingą momentą priartinti yra svarbiausias tikslas visos ligoninės personalo minčių ir veiksmų. Nesivaržykite siūlyti, kas, Jūsų nuomone, prisidėtų, kad būtų patogiau ir greičiau visiškai pasveiktumėte.

Telaimina Jus Dievas!

Toks nuoširdus pasveikinimas maloniai nuteikia naują ligonį. Atrodo, kad iš tikrųjų visas ligoninės personalas ir laikosi šitos linijos. Ar jie būtų žydai, ar airiai, visi tokie malonūs, visada nusišypso praeidami ir geru žodžiu mėgina pralinksminti kad ir labiausiai nusiminusį ligonį. Kiekvieną rytą, pereidamas palatas, rabinas prie mano lovos galo sustojęs mane pasveikina: Shalom, o gretimai šalia mano lovos gulinčiam žydeliui linkteli: Good morning. Tai tas vieną rytą supykęs ir sako man: — Žinai, gerai, kad daktarai ne tokie pusakliai, kaip tas mūsų rabinas, nes šiaip jie tau padarytų man numatytąją operaciją.

Sakoma, kad bendras vargas suartina žmones. Ligoninė, mano supratimu, nėra labai jau vengtina vieta. Ir čia galima daug ko pamatyti ir išmokti. Niekada ligi tol nebuvau susidraugavęs su žydais, bet ligoninėje su savo kaimynu ilgas valandas kalbėdavausi ir tikrai susidraugavau. O vėliau net gatvėje susitikę sustodavome pasisveikinti ir pasikalbėti. Ypač verčia susimąstyti daugumos žydų gilus religingumas, prieš kurį mes, lietuviai katalikai, dažnai esame nykštukai. Daugelis mūsų prieš svetimuosius lyg ir gėdinasi savo tikėjimo, dažnai nesuprasdami, kad toks jų elgesys, užuot pakėlęs juos svetimtikio akyse, tiktai nužemina. Geras žydas, nors pats kartais ir „sugriešys", bekonienos suvalgęs, niekuomet nesijuokia iš praktikuojančio kataliko, kuris ligoninėje atliks išpažintį ar priims švč. Sakramentą. Tačiau ir jie norėdavo, kad nežydai laikytųsi žydų nustatytos tvarkos jų ligoninėje. Penktadienio vakaras būdavo ramiausias visos savaitės vakaras. Jokios radijo muzikos negirdėsi, kalbos nutyla, arba kalbamasi patylomis. Tuojau po vakarienės, saulei leidžiantis, viduryje palatos stovįs stalas papuošiamas gėlėmis ir septynių žvakių žydiška žvakide. Kitais vakarais tuo metu ateina lankytojai, tačiau penktadienio vakare lankytojai neįleidžiami. Degant šabinėms žvakėms, žydai paskęsta tylioje meditacijoje. Gal jie mintyse būna savo šeimoje, kur prie bendro šeimos stalo laužo ir dalijasi žydiška duona-skala ir geria vyną pagal senus ritualinius papročius, prašydami Dievą palaimos savo šeimai. Šventiška nuotaika tokiais vakarais apima ir nežydus, kurie taip pat užsisvajoję tyli, kol žvakės sudega. O jos dega ilgai; tebedega, kai sunkios blakstienos užsimerkia nakties miegui.

(Bus daugiau)

LIETUVIŠKI SVIESTAS IR SŪRIS

Pernai Lietuvoj esą pagaminta 36.000 tonų sviesto ir apie 6.6 tūkstančių tonų sūrio (Tiesa, 1966, Nr. 72).

Jeigu visas tas sviestas būtų sunaudotas Lietuvoj, tai kiekvienam gyventojui būtų tekę po 12 kilogramų per metus, arba po vieną unciją kasdien ir po dvi uncijas beveik kiekvieną sekmadienį. Kadangi yra Lietuvoj sviestą vartojančių žymiai didesniais kiekiais, tai turi būti jo ir visai negaunančių (nebent importuotų iš „brolišku respublikų", ko niekad negirdėta).

Sūrio kiekio Lietuvos gyventojams galėjo ištekti vartojant vidutiniškai po pusantros uncijos kas savaitę. Pažymėtina, kad pereitų metų sviesto ir sūrio gamyba, sako, buvusi apie tris kartus didesnė, negu praėjusio septynmečio pradžioj.

Specialistai kritikuoja pieninių veiklą, kaip vienašališką, per daug nukreiptą į sviesto gamybą. Siūlo sviesto gamybą mažinti, o didinti sūrio. (E)

Nelygybė tarp tautybių

„Tautinė forma socialistiniam turiniui" ugdyti Lietuvoj leidžiama tik trims tautybėms — lietuviams, rusams ir lenkams. Nors į kolonistines įmones atkeldintų darbininkų bei specialistų yra kelių dešimčių tautybių, jiems nėra jų kalba ne tik mokyklų, bet nei laikraščių, nei knygų. Nei senieji Vilniaus apylinkių gyventojai, kai kurie laikę save gudais, nebemato nieko gudiška, kaip ir Gudijai priskirtose srityse gyvenantieji lietuviai nemato nieko lietuviška. Palyginti su Lietuvos (ar Lenkijos) laikais, ypač didelis skirtumas šia prasme žydams. Ne tik nėra žydų dėstomąja kalba mokyklų, nėra žydiško laikraščio, bet ir visos žydų kalba knygos prieš apie 10 metų buvo išimtos iš visų bibliotekų, kiek jų ten dar buvę likę. Tačiau žydai, nors jų Lietuvoj dabar tėra apie 25-30 tūkstančių, ir dabar sugeba įsitaisyti geresnėse pozicijose. Pastebima, kad jie mažiausia vengia mišrių šeimų kūrimo. Pastaruoju metu daugiau pastebima ir mišrių žydų-lietuvių šeimų, nors tai ir dar ne ryškaus dažnumo reiškinys. (E)

PELNINGAS TAUPYMAS

Dabar laikas peržiūrėti savo investacijas ir patikrinti, ar jūsų santaupos duoda tinkamą pelną.

BALTIC STORES INVESTMENTS CO.
(Z. JURAS)
421 Hackney Rd., London, E.2.
Tel.: SHO 8734

ir

PALANGA PROPERTIES LTD.
11 London Lane, Bromley, Kent.

moka 7% (grynais)
už investavimus 5 metams ir ilgiau
ir
6% (grynais)
už trumpesnius investavimus.

Investavimai garantuojami nekilnojamu turtu. Sudarome testamentus. Administruojam nuosavybę ir sutvarkom visus palikimo reikalus.

LONDONAS

TAUTOS FONDUI AUKOJO

M. Mikalauskas — 1 sv.
TF Atstovybė nuoširdžiai dėkoja.

DBLS KAKLARAIŠTIS

Kaip jau buvo anksčiau pranešta, DBLS kaklaraištį galima bus įsigyti per Sekminės Lietuvių Sodyboje. Kaina 15 šil.

Pageidaujama, kad DBLS skyriai surinktų užsakymus iš savo narių ir praneštų Centro Valdybai kaklaraiščių skaičių, kurį reikia pasiųsti skyriui.

JAUNIMO KONGRESO VAJUS

Savaitės bėgyje prie Jaunimo kongreso lėšų telkimo vajaus prisidėjo: Dr. J. Venclovas 3 sv., kun. V. Kamaitis 2 sv., J. Pakalnis 2 sv. Gautas aukų lapas iš A. Navicko Ketteringe su tos vietovės lietuvių aukom 8 sv., V. Tamašausko Birminghame su birminghamiečių aukomis 7 sv. 3 šil. Be to, Birminghamo DBLS skyrius iš savo sutaupų paskyrė 10 sv. Gajutės Valterytės kelionės išlaidoms ir juos jai įteikė.

Jaunimo Metų komitetas ir DBLB Valdybos kasininkė dėkoja visiem aukotojam ir kviečia visus dar neprisidėjusius aukas siųsti: **E. Bliūdžiūtė, 36 Blythe St., London, E.2.**

PERTVARKYTAS CENTRINIO SKYRIAUS KNYGYNAS

Lietuvių Namų direkcija Lietuvių Namuose paskyrė vieną kambarį C. Skyriaus knygynui. Jame įrengtos knygoms spintos, ir į naujas patalpas knygynas jau persikraustė.

Gavus iš Glasgovo Lietuvių Katalikų Blaivybės Draugijos daugiau kaip 300 knygų, C. S. knygynas žymiai padidėjo. Šiuo metu knygynas turi įrištų ir tinkamų naudotis 1015 knygų. Be to, knygyne saugomos 343 archyvinio pobūdžio knygos. Knygynas turi 18 pavadinimų įvairių periodinių leidinių įrištus komplektus, viso 101 knygą. Iš viso knygyne yra 1460 knygų.

Naujas knygų katalogas spausdinamas. Knygynas skolina knygas nemokamai. Skaitytojams, gyvenantiems už Londono ribų, knygos siuntinėjamos paštu. Pašto išlaidas apmoka skaitytojas. Knygos skolinamos vienam mėnesiui.

Norintieji gauti naują knygų katalogą, prašomi kreiptis į knygyno vedėją šiuo adresu: 2 Ladbroke Gardens, London, W. 11.

BENDRADARBIAVIMAS (BE PRIEKAIŠTŲ)

Jau eilė metų, kaip Londonas glaudžiai bendradarbiauja su Nottinghamu. Vieną ar du kartus per metus vieni pas kitus atsilankome su paruoštomis programomis.

Iš šiais ypatingais Jaunimo Metais birželio 11 d. Nottinghamas, daugiausia jaunimas, maloniai sutiko Londonui parodyti savo sugebėjimus mene.

Nottinghamo atsilankymas visuomet sutraukia daug publikos ir niekuomet neapvilia. Reikia tikėtis, kad ir šį kartą pasisekimas bus didelis, ypač kad jau Londono jaunimo ruoštasis susiartinimo su senimu balius parodė tikrą lietuvišką pramogų kelią. Tad ir toliau artinkimės ir su kitomis kolonijomis.

Prieš vakaro programą įvyks Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio Anglijos vieteninkijos suvažiavimas.

Smulkesnė programa bus pranešta vėliau.

Rengėjai

SEKMINĖS SODYBOJE

Be anksčiau skelbtosios programos, šiomis dienomis gautas pranešimas, kad Jaunimo Sekminių programoj dalyvauja Bradfordo tautinių šokių grupė, vadovaujama O. Peleckienės.

Programai vis stiprėjant, Jaunimo Metų komitetas kviečia visą jaunimą ir senesniuosius kartu praleisti Sekmines Liet. Sodyboje. Ten bus pastatytos dvi didžiulės palapinės, viena vyrams, kita moterims, tad kviečiame visus, kurie gali, atvykti šeš tadienį po pietų.

LONDONO EKSKURSANTŲ ŽINIAI

Numatantieji Sekminių metu vykti su ekskursija į Sodybą, prašomi ko greičiausiai užsirašyti, nes jau antras autobusas baigiamas užpildyti. Užsirašyti galima pas S. Kasparą, Z. Jurą, klebonijoje ir Lietuvių Namuose pas A. Pranskūną. Kaina ten ir atgal 14 šil. Išvažiuojama nuo Lietuvių bažnyčios (21 The Oval, London, E.2) 8.30 val. ryto, nuo Lietuvių Namų 9 val. ryto punktualiai.

LENKŲ KONGRESAS

Pasaulinis lenkų kongresas, kuris rengiamas ryšium su 1000 metų krikščionybės Lenkijoje sukaktimi, įvyks Londone gegužės 19-21 dienomis. Delegatai yra laukiami iš Amerikos, Australijos, Afrikos, Vid. Rytų ir visų Vak. Europos kraštų. Kongresas svarstys svarbiąsias problemas, prieš kurias stovi lenkų tauta, ir paruoš politinės veiklos programą, kuri vestų į Lenkijos nepriklausomybės atstatymą.

Į kongreso atidarymo iškilmes yra pakviesti ir kitų tautų atstovai, jų tarpe lietuviai. D. Britanijos Lietuvių Sąjungai atstovaus A. Pranskūnas.

SKAUTIŠKUOJU KELIU

Šių metų Anglijos Rajono Vasaros Stovykla įvyks rugpiūčio 6 - 13 d.d. Lietuvių Sodyboje, Headley Park. Stovyklos mokestis 3 sv. Vadovaus s. J. Alkis.

Stovyklauja tik skautiškasis jaunimas. Prašome tėvus ir stovyklautojus atkreipti dėmesį į tinkamą stovyklavimo aprangą, apsiklojimą ir įrankius.

Kiekvieno stovyklautojo pareiga yra sutaupyti reikalaujamą mokestį, kurį visuomet stengiamės nustatyti ko mažiausią.

Be to, tolimos kelionės, palapinių nuoma ir maisto išlaidos verčia mus vėl kreiptis į visuomenę ir rėmėjus, prašant paramos stovyklai.

Bus pravesta aukų rinkliava, ir tikimasi, kad mūsų rėmėjai vėl ateis mums į pagalbą. Prašome aukas siųsti šiuo adresu: J. Alkis, 122 Pickhurst Rise, West Wickham, Kent. Stovyklautojai registruojasi pas savo vadovus; pavieniai — pas sovyklos viršininką.

Pirmoji auka stovyklai

Mūsų nuolatinis rėmėjas Min. B.K. Balutis paskyrė vasaros stovyklai 10 sv. Tai graži pradžia. Nuoširdžiai dėkojame.

LSS suvažiavimas

Šiuo metu visame laisvajame pasaulyje vyksta Lietuvių Skautų Sąjungos korespondencinis suvažiavimas. Jo tikslas išrinkti LSS Tarybos narius, vyriausius skautininkus, rajonų vadus ir kitus vadovybės narius.

Rajono vado rinkimai Anglijoje praėjo be pasikeitimo. Šias pareigas ir toliau eis s. J. Alkis.

Jaunimo Kongresas

Mūsų jaunieji atstovai: ps. G. Valterytė, v. sk. K. Kaminskaitė, s.v. R. Kalibatas, sk. G. Jokubaitytė ir kiti buvę mūsų stovyklautojai, kaip. B. Liūdžiūtė, R. Kinka, R. Daunoraitė, V. Lagūnavičius ir D. Lūžaitė, neužilgo vyksta į kongresą Čikagoje. Labai gaila, kad nematysime jų stovykloje. Nežiūrint to, linkime jiems sėkmingai atstovauti Anglijos lietuviškajam jaunimui.

AUKOJO TRYS ORGANIZACIJOS

Europos Lietuvyje buvo paskelbta, kad Jokubaitytės kelionei į Jaunimo kongresą Chicagoje Manchesterio Lietuvių Klubas paskyrė 70 svarų.

Iš tiesų tai kelionei paskyrė Lietuvių klubas 50 sv., DBLS Manchesterio skyrius 20 sv. ir LVS „Ramovė" 10 sv.

LIET. SODYBA

SEKMINIŲ SĄSKRYDŽIUI ARTĖJANT

Sekminių sąskrydžio programa, kurią organizuoja jaunimas, jau paskelbta. Sodyba iš savo pusės norėtų pridėti tiktai vieną kitą bendro pobūdžio informaciją.

Pirmiausia reikia pranešti, kad visi kambariai Sekminėms jau yra išnuomoti. Bet dėl to nusiminti neverta. Yra užsakytos dvi erdvios palapinės, kuriose už nakvynę nereikės nieko mokėti. Tačiau vykstantieji turi atsigabenti savo paklodes bei užsiklojimą, nes čia, pagal lietuvišką posakį, kaip pasiklosi, taip ir išsimiegosi....

Sodybos klubas ir Žalioji girelė jau yra gavę valandų prailginimą. Bet kartu ir įspėjimas, kad nustatytos tvarkos reikės prisilaikyti. Kaip visiems žinoma, baras gali parduoti tik klubo nariams. Visi lietuviai, kurie priklauso kuriai nors lietuviškai organizacijai ar lietuviškam klubui, laikomi ir šio klubo nariais. Tačiau gal nevertėtų skatinti sąskrydy dalyvauti pašalinius asmenis, kurie nėra ir nebus klubo nariais. Sodybos klubas naudojasi tomis pačiomis teisėmis ir privilegijomis, kaip ir kiti šio krašto klubai. Jokios išimtys, keičiančios nustatytą tvarką, jam nėra ir negali būti daromos.

Sekminių sąskrydis nėra toks pelningas biznis, kaip iš šalies kai kam atrodo. Sodyba turi nuomoti brangias palapines, samdyti orkestrą, apmokėti tai progai pasamdytus darbininkus ir padengti kitus nuostolius, neišvengiamai atsirandančius didelio susibūrimo atvejais. Anglai tokiomis progomis paprastai parduoda įėjimo bilietus, ir dėl to niekas nesistebi. Tuo tarpu Sodyba prašo tik vieno dalyko: paremti loteriją ir neatsigabenti namie prisipirktų gėrimų.

Pats sunkiausias dalykas yra svečių priėmimas ir aprūpinimas. Sodybos patalpos, virtuvė, sanitariniai įrengimai ir tarnautojų skaičius nėra pritaikyti masiniams pobūviams. Kai būna susigrūdimas, tenka daug ką improvizuoti, keisti, vienam kelis darbus atlikti. Tokiu būdu nenorom atsiranda nepatenkintų, nusivylusių. Kai kurie jau iš anksto atvyksta nusiteikę viską kritikuoti ir peikti. Šitie dalykai vieniems ir kitiems palieka širdyse karčias nuosėdas. Ne paslaptis, kad jautresniems Sodybos tarnautojams Sekminių sąskrydžiai pradeda darytis savotiškas siaubas. Kad šių metų sąskrydis praeitų skaidrioje nuotaikoje, Sodybos administracija iš anksto prašo visus atleisti už vieną ar kitą neišvengiamą trūkumą ir kviečia atvykstančius tautiečius jaustis ne tik svečiais, bet ir šeimininkais.

J. L.

REIKALINGAS DARBININKAS

Lietuvių Sodyboje tuojau reikalingas virtuvės darbininkas-kė. Amžius ir patyrimas nesvarbu. Geras atlyginimas ir pragyvenimo sąlygos. Suinteresuotieji kreipiasi: Manager, Headley Park, Bordon, Hants.

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

ROCHDALE — gegužės 22 d., 12 val.
BRADFORD — gegužės 29 d., 12.30 val.
Pastaba: Huddersfielde Sekminių sekma dienį pamaldų nebus.
KETTERINGAS — geg. 22 d., šv. Eduardo bažnyčioje, London Rd., 12 val. 10 min., Vyskupo P. Brazio vizitacija, pamaldos.
NOTTINGHAMAS — geg. 19-21 d., Jaunimo Židinyje veda rekolekcijas Vysk. P. Brazys, geg. 22 d., 11 val. užbaigia kun. A. Geryba.
NOTTINGHAMAS — geg. 29 d., 11 val., Jaunimo Židinyje.

RELIGINIS SODYBOS VEIDAS SEKMINĖSE

Sekminėse, geg. 29 d., 11 val., Liet. Sodyboje pamaldas laiko vysk. Dr. P. Brazys. Gera proga velykinę atlikti lietuviškai. Išpažinčių klausoma prieš pamaldas.

NOTTINGHAMAS

VYSKUPAS PRAVEDA REKOLEKCIJAS

Šiemet Nottinghamo ir apylinkių lietuviams rekolekcijas praveda J.E. vysk. Dr. Pranas Brazys, MIC, Lietuvių Jaunimo Židinyje, 16 Hound Rd., West Bridgford.

Prasideda Šeštinėse, geg. 19 d., 8 val. vakare. Bus ir šv. Mišios su Vyskupo pamokslu. Atmintina, kad Šeštinėse Mišių klausyti visiems privalu.

Penktadienį, geg. 20 d., 8 val. vak., pamokslas ir pamaldos.

Geg. 21 d., šeštadienį, 11 val. ryte, Vyskupo pamokslas, šv. Mišios. Vakare 5 val. pamokslas, gegužinės pamaldos.

Geg. 22 d., sekmadienį, 11 val. ryte, rekolekcijas užbaigia kun. A. Geryba.

Išpažinties klauso Vyskupas ir kunigas po pamaldų ir kitu laiku pagal pageidavimą. Išpažintį, kas tik gali, pasistengia atlikti penktadienį ar šeštadienį, nes sekmadienį liks vienas kunigas.

Visi esantieji dieviškosios malonės stovyje kviečiami šv. Komunijos per visas dienas.

Šiemetinės rekolekcijos yra reta proga. Pasinaudokime.

KETTERINGAS

Gegužės 7 d. Carrington St. Angel viešbučio salėje įvyko Motinos Dienos minėjimas. Nedidoko viešbučio salė pilnutėlė prisipildė tautiečių, atvykusių iš Corby, Northamptono, Wellingborough, Lubenhamo ir kitur. Iš Londono malonėjo atvykti Jonas Parulis su ponia ir sūnum Petru ir Juozas Guogas su ponia.

Minėjimą atidarė DBLS skyriaus pirmininkas Albertas Navickas, pakviesdamas Joną Parulį tarti žodį angliškai. Savo kalboje J. Parulis paaiškino šio tradicinio minėjimo reikšmę ir palinkėjo motinoms viso keriopos laimės. Po to A. Navickas skaitė trumpą paskaitėlę apie motinos meilę, vargus ir atsidavimą savo vaikų gerovei, primindamas, kad daugeliui pasilikusių Lietuvoje motinų neišsipildė viltis sulaukti grįžtant savo numylėtų vaikų. Iš Northamptono L. Švalkus paskaitė trejetą šiai progai pritaikytų eilėraščių. Seniausia ir jauniausia Ketteringo kolonijos motina gavo po gražią gėlių puokštę, kurias įteikė A. Navickas.

Po to Paruliai smuiku ir akordeonu išpildė keletą lietuviškų dainų. St. Nagys priminė susirinkusiems apie Vyskupo atsilankymą Ketteringe ir prašė visus tautiečius gausiai dalyvauti pamaldose.

Po minėjimo buvo loterija ir linksmai pasišokta. Žodžiu, minėjimą reikia laikyti gan gerai pavykusiu, ir reikia tikėtis, kad naujoji skyriaus valdyba surengs panašių subuvimų daugiau.

Dalyvis

MANCHESTERIS

DAINOS IR LITERATŪROS VAKARAS

Jaunimo metų proga DBLS Manchesterio skyriaus valdyba birželio 11 d., 6 val. vakaro Cheetham Town Hall salėje rengia **Dainos ir Literatūros Vakarą.**

Koncertinėje vakaro programos dalyje jauna ir talentinga lietuvaitė Vanda Galbuogytė dainuos lietuvių ir kitataučių kompozitorių dainas.

Literatūrinėje dalyje su savo kūryba dalyvaus Elena Navickienė ir kun. Jonas Kuzmickis-Gailius.

Po programos — šokiai, kuriems gros geras orkestras.

Maloniai kviečiame visus tautiečius gausiai dalyvauti iš toli ir arti.

Skyriaus Valdyba

D. KLEINO MINĖJIMAS

300 m. nuo pirmosios lietuvių gramatikos autoriaus mirties, Manchesterio Tėvų Komitetas gegužės 21 d., 6 val. vak., Lietuvių Soc. Klube rengia Danieliaus Kleino minėjimą.

Paskaitą skaitys mok. D. Dainauskas. Programą išpildys Bradfordo jaunimas. Po to šokiai, turtingas bazaras ir kt.

Kviečiame iš visų kampų sukti į Liet. Soc. Klubą. Gautasis pelnas skiriamas mokyklos švietimo ir kultūros reikalams.

M. T. Komitetas

VYSKUPAS LANKO MUS

IŠKILMĖS MANCHESTERYJE

Gegužės pirmosios rytą į Manchesterį suplaukė iš plačios apylinkės tautiečiai, kaip kadaise į atlaidus Tėvynėje. Žinoma, vyskupo atsilankymas visuomet yra reikšmingas įvykis tikinčiųjų gyvenime, juo labiau čia, išeivijoje. Manchesteriečiai lietuviai vyskupą paskutinį kartą matė 1953 m. Todėl, kaip ypačiai retą svečią, ruoštasi sutikti ir priimti kaip galima iškilmingiau, kad liktų prisiminimas ilgesniam laikui visiems.

Važiuodamas rytą pro Lietuvių Klubą, matau didingai plevėsuojančią trispalvę ir šio krašto vėliavą ir jų tarpe plakatą, sveikinantį mūsų Ganytoją. Čia vietiniai ir praeiviai stabteli, ir jų smalsumui numalšinti ten matyti kitas įrašas anglų kalba. Vyskupo atsilankymas čia palies ne vien lietuviškos kolonijos gyvenimą, nes numatyta, kad Jo Ekscelencija padarys vizitą Salfordo vyskupui ir Manchesterio miesto burmistrui. Minėtieji svečiai taip pat pakviesti dalyvauti lietuviškose iškilmėse.

J.E. vyskupas P. Brazys į Manchesterį atvyko iš kaimyninės Rochdalės ir sekmadienį Notre Dame seselių koplyčioje aukojo šv. Mišias, pasakė pamokslą bei suteikė nemažam būreliui sutvirtinimo sakramentą. Bažnytėlė pilnutėlė prikimšta. Žinoma, manchesteriečiai vieni to nepadarytų be kaimyninės talkos, todėl visos iškilmės teikia atlaidų įspūdį, kai matai tautiečius iš Prestono, Boltono, Leigh ir Rochdalės. Geriau tarus, čia visi Lancashirio lietuviai suvažiavo.

Po iškilmingų pamaldų didžioji dalis, apie 200 tautiečių, važiuoja į miesto salę kartu su Vyskupu ir svečiais dvasiškiais, kurių tarpe matome gerbiamąjį Bradfordo kapelioną kun. J. Kuzmickį bei keletą anglų kunigų.

Vyskupui A. Braziui palaiminus stalus, pradėti pietūs. Pietų metu jautrius sveikinimus tiek J.E. Vyskupui Braziui, tiek visiems manchesteriečiams pareiškė kun. V. Kamaitis, Fr. Sweeney, Fr. Aspinall ir A. Jaloveckas. Vysk. P. Brazys atsakydamas priminė reikalą būti pavyzdingais, kalbėjo apie reikalą turėti draugų ir gerų pažinčių platesnėje visuomenėje, kad jie galėtų pagelbėti mūsų kovai už Lietuvos laisvę. Vyskupas pasakė taip pat kalbą anglų kalba.

Pasivaišinus A. Jaloveckas pristato mūsų menines pajėgas. Sesės Požerajtės pašoka baletą, vyrų kvartetas sudainuoja Tėvynę prisiminus ir Dunda. Nuo vyrų neatsilieka merginos — trys jų labai jautriai sudainuoja Pražydo jazminai ir Motulę. Tautinius šokius pašoka jaunieji Manchesterio-Rochdalės šokėjai, kuriems vadovauja S. Virbickaitė. Dainoms vadovauja T. Burokas iš Bradfordo. Jis visada, kaip tikras kaimynas, ateina į pagalbą. Kun. V. Kamaitis padėkoja visiems programos dalyviams, ypač pabrėždamas T. Buroko nuopelnus. Baigiama Tautos himnu.

Po programos vykstama į Lietuvių Klubą. Jis atdaras nuo 5 val. Vyskupas atvyks ta palydimas kun. J. Kuzmickio ir kun. V. Kamaičio Jį pasitinka Klubo pirmininkas V. Kupstys ir sekretorius Dubickas, LVS „Ramovės" pirm. K. Murauskas, DBLS skyriaus pirmininkas A. Jaloveckas, skautų vienetų vadas A. Jakimavičius su organizacijų vėliavomis, pasipuošę tautiniais rūbais, ir didelis būrys tautiečių. Vaišėse Klube savo sveikinimus pareiškė kun. J. Kuzmickis, Klubo pirmininkas, LVS „Ramovės" pirmininkas, DBLS skyriaus pirmininkas ir sekmadienio mokyklos mokytojas D. Dainauskas.

J.E. Vysk. P. Brazys apžiūrėjo Klubo patalpas ir visus sužavėjo savo nuoširdžiu paprastumu. Visų manchesteriečių noras dažniau matyti jį savo tarpe.

Dėl viso šių iškilmių gero pasisekimo padėka priklauso kun. V. Kamaičiui. Jis šiam sutikimui ruošėsi keletą mėnesių ir, kad būtų visiems staigmena, uždraudė korespondentui ką nors apie tai iš anksto parašyti. Didelė padėka priklauso ir pobūvio šeimininkėms, vyriausiajai — Navickienei, Jakubaitienei, Jaloveckienei, Marcroftienei, Murauskienei, Navakienei, Songailienei, Barauskienei, Snabaitienei, Žemaitaitienei, kurios paruošė puikias vaišes.

J.E. Vyskupas dar išbuvo visą savaitę Manchestery ir aplankė keletą lietuviškų pastogių kartu su kun. V. Kamaičiu.

A. K.

VYSK. PR. BRAZIO APSILANKYMAS STOKE-on-TRENTE

Gegužės 7 d. prie Sacred Heart bažnyčios Tunstalyje privažiavo manchesteriškio J. Snabaičio vairuojama mašina, iš kurios, punktualiai atvykęs, išlipo Vyskupas. Būrys vaikučių tautiniais rūbais pasitiko garbingąjį svečią, o jauniausieji (5 ir 6 m.) Irena Dargytė ir Vytukas Kalusevičius įteikė didelę gražių gėlių puokštę.

Čia pat fotografai vietinės anglų spaudos ir mūsų pačių darė nuotraukas, o kun. S. Matulis ir skyr. pirm. P. Dudėnas sveikino trumpomis kalbomis aukštąjį svečią. Po trumpų sveikinimo ceremonijų vaikučių gretos pajudėjo ilga bažnyčios nava, po jų sekė J.E. Vyskupas ir kiti dalyviai.

Trumpų vakarinių pamaldų metu Vyskupas pasakė labai gražų ir turiningą pamokslą. Negalima nutylėti, kad J. E. yra puikus kalbėtojas, turi begalybę įdomių palyginimų, faktų, o kalbos stilius ryškus ir lengvai suprantamas. Iš bažnyčios būrelis dalyvių palydėjo Vyskupą iki Vencaičių namų, kur buvo pavaišintas dosnia vakariene.

Sekmadienį, gegužės 8 d., Vyskupas laikė iškilmingas šv. Mišias. Žmonių prisirinko daugiau kaip 60, buvo matyti lenkų bei ukrainiečių.

Vyskupui atvykus prie bažnyčios, vietos lenkų klebonas, kuriam buvo pranešta apie mūsų vyskupo lankymąsi, atvyko pasveikinti ir pareikšti pagarbą. Pamaldų metu J.E. pasakė pamokslą.

Po pamaldų visi susirinkome į erdvią Sneyd Arms viešbučio salę, kur pirmiausiai trumpą žodį tarė skyr. pirm. P. Dudėnas ir pakvietė kalbėti kun. S. Matulį. Klebonas apibūdino Stoke-on-Trent religinio aptarnavimo trumpą istoriją. Buvęs ilgametis skyr. pirm. V. Andruškevičius nusakė lietuvių kolonijos džiaugsmus, vargus ir savijautą.

Keturios poros mažiukų, Nijolės Dargienės paruošti, pašoko du tautinius šokius. Patenkintas Vyskupas šypsojosi, kai šokėjai rimtai ir labai susikaupę, stengėsi įtikti garbingam žiūrovui. Aštuoni berniukai pademonstravo dvi sportines piramides. Akordeonu pritarė R. Zaveckas. J. E. Vyskupas Pr. Brazys, nuoširdžiai patenkintas, pasakė beveik valandą trukusią kalbą. Taip pat išreiškė padėką anglų kalba susirinkusiems nelietuviams.

Sugiedojus himną, buvo pietūs, kurių metu sudainuota Vyskupui Ilgiausių metų.

Programoje dalyvavusių vaikų amžius tarp 5-10 m. Dalyviai: Audra, Irena ir Vytas Kalusevičiai, Petras, Jonas ir Kęstutis Andruškevičiai, Regina ir Vydas Puodžiūnai, Vytas ir Gintas Surbliai ir Irena bei Antanas Dargiai.

V. Andr.

DERBY

PASIRUOŠIMAS IR MINĖJIMAS

Šiuo metu čia vyksta pasiruošimai sutikti J.E. vysk. Pr. Brazį. Šio brangaus svečio priėmimo reikalu balandžio 16 d. maršalka P. Popika buvo sušaukęs visuotinį parapijos susirinkimą, kuriame buvo diskutuojama smulkesnė parengimo tvarka ir išrinkti 3 padėjėjai, kad sumažėtų darbas vienam asmeniui. Susirinkime buvo svarstomi ir kiti parapijos reikalai, dar išrinkta parapijos revizijos komisija.

Parapijos ruošiamas Motinos Dienos minėjimas čia įvyko gegužės 1 d. Atsilankė gražus būrelis tautiečių bei svečių. Susirinkusius gražiai nuteikė skoningai gėlėmis papuošti šventųjų paveikslai, gėlių gausumas, jų parinkimas bei sutvarkymas. Toks gražus salės papuošimas tikrai vertas pagyrimo, ir čia tenka didi padėka S. Sarapinienei ir M. Raulinaitienei.

Maršalka P. Popika atidarydamas apibūdino dienos reikšmę. Jis pasiūlė, kas norėtų iš susirinkusiųjų uždegti žvakutes už savo mirusias mamytes, o mažąsias Ireną Bendikaitę ir Zitą Popikaitę pakvietė prisegti čia esančioms motinoms po gėlę.

Tos dienos proga paskaitą skaitė kun. A. Geryba. Susirinkusiųjų vardu P. Popika už jausmingą žodį gerb. kunigui nuoširdžiai padėkojo.

Meninėje dalyje pasirodė mažieji Jonukas ir Zitutė Popikai, kurie padeklamavo po eilėraštuką. Minėjimui baigiantis, sugiedota „Marija, Marija".

Po minėjimo dar buvo kalbama parapijos reikalais.

Toliau sekė pasidalijimas mintimis prie alučio stiklo, ir ta proga surengta graži loterija, kuriai fantus suaukojo geros valios tautiečiai.

J. Levinskas

Gazinio, alyvinio ir anglinio centrinio apšildymo specialistas J. Tarulis. Adresas: 14 Priory Rd., Kew, Surrey. Tel: RIC 6377.

DARBAS STATYBOS FIRMOJE

Estų statybos firmai Londone reikalingi dažytojai, popierių klijuotojai, mūrininkai, staliai ir darbininkai.

Kreiptis: E. Taits (Builders) Ltd., 22 - 24 A Bell Lane, London, N.W.4.

Telefonai: HIL 7595 ir HEN 5105.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY.

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1, Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.

Leidžia Liet. Namų Akc. B-vė. Leidimo Tarybą sudaro DBLS V-ba ir Europos Liet. Bendruomenių pirmininkai.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 50 šil.; dolerio kraštuose — 6 doleriai metams; Vokietijoje — DM 22.

Už laikraštyje kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.